

MŪSU
VISUOMENĖJ

Tarybos suvažiavimas

Amerikos Lietuvių Tarybos visų narių (kurių yra 34, po 7 nuo centralizuotų srovinių organizacijų ir po 3 nuo frateralių susivienijimų) suvažiavimas šaukiamas kitos savaitės penktadienį ir šeštadienį, lapkričio 17 ir 18 dd., New Yorke. Mc Alpin Viešbuty, Broadway-34th St. Pirmasis posėdis paskirtas lapkričio 17 dieną, 1:00 val. p.p.

Suvažiavimo programoje, šalia Tarybos vykdomųjų organų ir pareigūnų pranešimų, numatyta visa eilė labai svarbių ir dabartinių metu aktualių klausimų, kaip Genocido konvencijos klausimas, lietuviškų radijo pranešimų reikalai, "Laisvos Europos" komitete dalyvavimo klausimas, santykiai su kitomis tautinėmis grupėmis, santykiai su Vyriausiu Lietuvos Išlaisvinimo komitetu, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir pastovių mokesčių apsidėjimo Lietuvos laisvinimo reikalams klausimai, 1951 metų vėjus, ALT Vykdomojo Komiteto ir Valdybos rinkimai.

Svarbiausias klausimas, žinoma, bus Bendruomenės klausimas, kiek pačios Amerikos lietuvių bendruomenės organai, cinės sistemos klausimo išsprendimas, nuo kurio išsprendimo (ar neįsprendimo...) daug pareis ir tokių klausimų sprendimai, kaip mokesčių apsidėjimas, 1951 vėjus ir kt.

"O Vilniaus nepamiršk, lietuvi!"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus šį sekmadienį įvykusiame susirinkime buvo atkreiptas dėmesys į faktą, kad paskutiniu metu lenkai, ypač į Ameriką atvykęs lenkų generolas Anders, nuolat pabrėžia, kad jie siekia atstatyti nepriklausomą Lenkiją, būtent su Lvovu ir Vilnium.

Ukrainiečiai jau pareiškė savo griežtą protestą dėl Lvovo, bet iš lietuvių pusės iki šiol tylima dėl Vilniaus. Pareiga lietuvių vardu pakelti dėl to kalbą priklauso Amerikos Lietuvių Tarybai, Turint galvoj, kad ALT netrukus turės savo suvažiavimą, buvo pareikštas pasiūlymas, kad tas klausimas ALT suvažiavime būtų iškeltas ir kad būtų priimta atitinkama rezolucija, atremianti tuos lenkų užsimojimus.

Be to, tame pačiame susirinkime, išklauius pranešimą iš ALT Sąjungos konferencijos apie pasiūlymą bendruomeninio susiorganizavimo klausimui išspręsti, buvo pareikštas pritarimas, kad tas klausimas tokia ar panašia prasme, kaip išdėstyta, būtų išspręstas, toliau nebeatidėliojant. Ypač turi pritarimo mintis, kad turi būti sudarytas bendras centrinis išdardytas tautinio solidarumo įnašams, skiriamams ne tik Lietuvoje išlaisvinimo, bet ir šalpos bei bendriesiems — didiesiems kultūrinės veiklos reikalams.

Šiame susirinkime buvo išrinkta ir nauja ALTS Clevelando skyriaus valdyba. Pirmininku išrinktas Balys Gaidžiūnas, į valdybą — J. Salasevičienė, K. S. Karpius, J. Leimonas, I. J. Samas, Alk. Nasvytis ir J. Chmieliauskas.

Lituanistikos Institutas

Philadelphijoj įsisteigė Laisvas Lituanistikos Institutas. Instituto pirmininku išrinktas Pennsylvanijos universiteto profesorius A. Sennas ir jo padėjėjas šio instituto organizatorius A. Vasiliauskas. Tuo tarpu institute dėstoma lietuvių kalba, literatūra ir Lietuvos istorija.

EINA
35
metai

DIRVA

THE FIELD

Atsk. Nr.
8
centaiThe Ohio War History
Commission
Ohio State Museum

ŠIOJE ŠALYJE

RINKIMAI nedavė respublikonams kontrolės Kongrese, bet jei kas dėl jų rezultatų džiūgauja, tai vis dėlto respublikonai, o ne demokratai.

Iš negalutinų duomenų jau matyti, kad respublikonai, nors ir neturės daugumos nei Atstovų Rūmose, nei Senate, bet bus sustiprėję ir skaičiumi, ir asmenybėmis. Senate gali pasiekti net pusę vietų.

Visų akys daugiausia buvo atkreiptos į Ohio ir New Yorką — kas bus su Taftu ir su Dewey.

Taftas tapo perinktas gana didele, apie 400,000 balsų dauguma. Demokratų kandidatas Ferguson dar naktį pasveikino Taftą laimėjimo proga ir kartu pareiškė, kad tas įvykis esąs didžiausias netikėtumas jo (Fergusono) gyvenime...

Lausche irgi perinktas gubernatorium, nors ir ne tokia didele balsų dauguma, kaip Taftas — apie 260,000 balsų skirtumu. Jis taip ir neprisipažįsta, už kurį kandidatą į Senatą balsavo — ar už savo partietį Fergusoną, ar už Taftą, kuriam jis buvo pareiškęs neabejotiną simpatiją, bet kuris tačiau rinkiminę kovą jam tuo pačiu neatsimokėjo... Lausche pareiškė, iš viso nemėgstant rinkimų, nes nemalonu esą, kad ne visi gali laimėti... Jis gauna daug sveikinimo telegramų.

Demokratų kandidatas į Atstovų Rūmus nuo 22-os kongresinės apylinkės Chat Paterson nepajėgė nugalėti ligšiolinės atstovės Frances P. Bolton.

Dewey vėl išrinktas New Yorko valstybės gubernatorium, bet į Senatą ten išrinktas demokratų kandidatas Lehman, kurio oponentas iš respublikonų pusės buvo ir šiaip silpnokas, ir kurio padėtis dar susilpnėjo po nemelto laiško paskelbimo istorijos.

Didžiausia naujiena New Yorke, tai New Yorko majoru išrinkimas "maistininko" Impellitteri. Jis buvo majoro padėjėjas. Kai O'Dwayer pasitraukė ir išvyko pasiuntiniu į Meksiką, Impellitteri liko eiti jo pareigas. Demokratų partija tačiau nesutiko siūlyti jo kandidatūros ir pasiūlė teisėją Pecora. Impellitteri sukėlė tikrą "maistą" ir išstatė savo kandidatūrą, kaip nepriklausomas. Tuo pačiu metu buvo pradėtas New Yorko valymas nuo visokių klūčių, kuriame ypač pasižymėjo naujai paskirtas policijos viršininkas Murphy. Tas valymas žmonėms sudarė gero įspūdžio ir tai buvo laikoma Impellitteri nuopelnu. Jo išrinkimas yra istorinis įvykis New Yorke, nes po ilgo laiko New Yorkas išsprūsta iš vadinamos Tammany Hall valdžios (taip vadinama New Yorko demokratų partijos grupė). Kaip tik Impellitteri šiomis dienomis pirmasis įdėjo auką į Balfo rinkliavos dėžutę (žr. paveikslą 8-me puslapyje).

Kalifornijoj laimėjo gubernatorium E. Warren, respublikonas (prieš Rooseveltą, buv. prezid. sūnų), taip pat senatorius antikomunistinis veikėjas Nixon prieš demokratų "politikę gražuolę" Douglas.

Didžiausias smūgis demokratams Chicagoj, kur demokratų daugumos vadas senatė — Lucas pralaimėjo prieš resp. Dirkseną. Neišrinktas ir senatorius Tydings ir Maryland, kuris buvo pirmininkas komisijoj, tyrinėjusioj klausimą apie komunistų įtaką Valst. Departamente ir kuriam buvo priklašama, kad jis tą reikalą užglostinėjo.

Stipriosios opozicijos figūros išrinktos, o eilė stiprių pozicijų figūrų krito. Daroma išvada, kad gal po šių rinkimų Achesonas nebeilgai bus Valstybės Sekretorium, nors jis pats tą tuojau paneigė...

KORĖJOJE VĖL KARAS

Tuo metu, kada Jungtinės Tautos jau pradėjo tvirtinti planus ir skirti pinigų Korėjos atstatymo reikalams, nes buvo manoma, kad karas ten jau kyp ir baigtas, mūšiai Korėjoj vėl įsiliepsnojo beveik dar didesniu smarkumu, negu kada nors buvo.

Jungtinių Tautų ir pietų korėjiečių kariuomenės jau artinosi prie Mandžūrijos sienos, tesutikdamos silpną pasipriešinimą. Staiga pasipriešinimas atsirado. Pasirodė fronte naujos pajėgos ir nauji ginklai: kinų kariuomenės bent kelios dešimtys tūkstančių ir moderniausi rusiški ginklai, jų tarpe net ir naujausi rusų spausminiai lėktuvai.

Jungt. Tautų kariuomenė pradėjo trauktis beveik visu frontu ir buvo atstumta gana toli. Buvo gana dideli nuostoliai. Generolas McArthur oficialiai paskelbė, kad priešų pusėj kovoja kinų kariuomenė, nors nei iš Peipingo, nei iš Maskvos apie tai ligi šiol nemini. Vadinasi,

prieš Jungtines Tautas neoficialiai jau įstojo į karą ir Kinija...

Paskutinėmis žiniomis, Jungtinių Tautų kariuomenė labai smarkiai bombardavo priešų užfrontę, neliesdami tačiau Kinijos teritorijos, ir paleido į jų vartą moderniausius spausminius, kurie, pasirodė, nesuėmė nugalėjo rusiško tipo spausminius lėktuvus. Tai labai reikšmingas išbandymas...

Paskutiniai pranešimai skelbia, kad priešai vėl skubiai traukiasi ir Jungt. Tautų kariuomenė žygiuoja pirmyn. Bet koks vyktas nepaprastai žiaurios.

Jungtinės Tautos nutarė pareikšti, kad jų kariuomenė visai nemano įžengti į Mandžūriją ir nemano sustabdyti elektros tiekimo Mandžūrijos pramonei iš elektros stočių nuo Yalu upės Maño, kad gal tas įtikins komunistinę Kinijos valdžią nebesiusti daugiau pagalbos Korėjos komunistams. Bet... kas gi žino.

ANTRAS KARAS - TIBETE

Kinijos kariuomenė jau tolokai įžygiavo į Tibetą. Nors iš ten sunkiai gaunami tikri pranešimai, bet manoma, kad iki šios savaitės galo kinai gali užimti net ir pačią Tibetą sostinę Lhasą. Buvo gandai, kad Kinijos Dalai Lama — 15 metų berniukas, kuris laikomas dabartinės Buddos įsikūnijimu — pasitraukęs su visais globėjais, tikraisiais krašto valdytojais, į Indiją. Vėliau tos žinios buvo atšauktos, bet manoma, kad anksčiau ar vėliau Tibetą vyriausybei teks trauktis į Indiją. Tas, žinoma, Indijos santykių su Kinija nei kiek nepagerins... Ir taip jau įvyko didėle permaina. Indijos vyriausybė nusuntė notą Kinijos komunistinei vyriausybei, pareiškėdama savo didelį nepasitenkinimą dėl agresijos prieš Tibetą. Tačiau Peipingo valdovai atkirto.

Instituto lektoriais yra Pennsylvanijos universiteto profesoriai A. Sennas, A. Salys ir V. Krėvė ir buvę Lietuvos universitetų profesoriai bei dėstytojai — J. Puzinas, V. Maciūnas, A. Vasiliauskas ir L. Dambrauskas.

Iškilmingas instituto atidarymas įvyko spalio 28 d. Po oficialios dalies, prof. A. Sennas skaitė turiningą paskaitą apie kalbų santykiavimą ir įtaką vienos kalbos kitai.

Atidaryme dalyvavo nemažas būrys jaunuomenės. Reikia tikėtis, kad kaip tik jaunuomenė šiuo institutu uoliai naudosis.

Sveiksta

A. Ols ir J. Bačiūnas

Adv. A. Ols, grįžęs iš New Yorke įvykusios ALT Sąjungos konferencijos, buvo rimtai susirgęs ir paguldytas į ligoninę. Dabar iš ligoninės jau yra grįžęs ir sveiksta, nors dar reikalingas poilsio.

J. Bačiūnas po New Yorko viešųjų kėlonų sunegalavo ir turėjo sustoti pakeliui Ann Arbor, Mich., ligoninėj. Dabar jau jaučiasi geriau ir šią savaitę ligoninėje apleidžia.

kad tai yra Kinijos vidaus reikalas ir jie nepakeis, kad kas nors iš šalies į tuos reikalus kištųsi. Mat, Tibetas, nors faktiškai ir autonomiškas, beveik visai nepriklausomas kraštas, bet laikomas Kinijos suverenumu. Žinoma, Kinija teorijoj atstovavo Tibetui užsienių reikaliuose, bet viduje savo administracijos neturėjo. Dabar, matyt, norima kitaip susitvarkyti.

Kinai komunistai į Tibetą eina atitinkamai pasirengę. Jų kariuomenė parengta ne tik nugalėti gamtines kliūtis (sunkiai pereinami kalnai, šaltis), bet taip pat parengta ir gyventojų simpatijoms patraukti. Jie žadė žemės reformą, be to neužmiršta ir tikybinio momento. Jie turi su savim kitą "įsikūnijusį Buddą" — 13 metų berniuką, kuris esąs tikresnis už tą, ligi šiol Tibete esamą... Tačiau dabartinio Dalai Lamos šalininkų labai daug ir Indijos budistų tarpe, kurie Tibetą Dalai Lamos laikoma savo dvasiniu patronu.

Galimas dalykas, kad bus kreipiamasi ir į Jungtinių Tautų Organizaciją, prašant sudrausti agresorių. Padėtis visai panaši. Kaip Korėjoj, bet čia sudrausti daug sunkiau. Visų pirma — tai jau būtų atviras karas su Kinija. Antra — jei sunku buvo nusiųsti reikiamų pajėgų į Korėją, tai nesulyginamai sunkiau būtų nusiųsti į Tibetą, kuris yra neprieinamiausioje Azijos kontinento gilumoje.

TREČIAS KARAS
INDOKINIJOS

Indokinijoj atviro kinų įsikūnimo dar nematyti, nors pagalba sukilėliams iš jų, be abejo, ateina, nes sukilėliai pradėjo vis rimčiau spausiti prancūzus bei jiems lojalias Indokinijos pajėgas. Prancūzų įgulos jau apleidė paskutinius sutvirtinimus prie Kinijos sienos. Jeigu įvyktų atviras susirėmimas su Kinija dėl Korėjos arba ir Tibeto, tai neabejojama, kad tas susirėmimas vyktų ir Indokinijoj. Prie to galima prijungti ir Formozą bei kitas opias vietas.

Rudens nuotaika
Aukštaitijos kalneliuose ir ežeruose

V. Augustino nuotr.

Achesono planas priimtas

Pereitą penktadienį Jungtinių Tautų Organizacija priėmė istorinę reikšmės nutarimą — Achesono pasiūlytą planą užpuolikas sudrausti.

Ligi šiol vien tik Saugumo Taryba buvo įgaliota spresti, ką daryti, jeigu įvyksta užpuolimas. Bet Saugumo Taryboje galioja garsioji veto teisė. Viena iš didžiųjų valstybių visada gali sukludyti bet koki nutarimą. Jeigu Korėjos karui prasidėjus Saugumo Tarybos nebūtų boikotavusi Maskva, tai visas reikalas būtų pasibaigęs tik pasiūlytais ir apgalvestais. Boikotas neišėjo Maskvai į gerą: ji ne tik pražiopsojo Korėjos reikalą, bet ir atėičiai pablogino savo kortas. Dabartinis nutarimas kaip tik užkerta kelią Maskvos sauvaliai Taryboje.

Dabar, jei kur įvyks užpuolimas ir Saugumo Taryba negalės nieko nutarti dėl vieno kuro jos didžioji nario pasipriešinimo, tai per 24 valandas galės būti sušauktas visuotinis JTO atstovų susirinkimas, kuris jau galės daryti nutarimus balsų dauguma ir vieno pasipriešinimo.

TRUMPAI KALBANT

▼ Italijos laikraščiai praneša, kad Italijos komunistų tarpe esą didelių nesutarimų. Į nesutarimą maišosi ir Kominformas, išsiskirstęs į Togliatti vietą paskirti energingesnį komunistą.

▼ Vokietijoje iš kalėjimo paleistas E. F. von Weizsaecher, buvęs aukštas Užsienių reikalų ministerijos pareigūnas. Jis buvo nuteistas kalėti 7 metus.

▼ 12 krašto apsaugos ministrų, posėdžiavę Washingtone, išsiskirstė nesutarę dėl Europos gynybos plano įgyvendinimo. Visą trūkda prancūzai, neleidami ginkluoti Vokietijos.

▼ JTO politinė komisija pana-

mas ten nieko neberekis.

Šis visuotinis susirinkimas galės nutarti imtis visų reikalingų priemonių, neišskiriant ir ginkluotiesiems daliniams, kuriuos būtinai reikia siųsti į bet kurį pasaulio kraštą, jei tą nutars JTO Saugumo Taryba arba nepaprastasis visuotinis susirinkimas.

Šis nutarimas yra labai didelės reikšmės reorganizacija. Jeigu praktikoje jis bus rūpestingai ir nuoširdžiai vykdomas, tai JTO galės būti tikrai reikšminga ir stipri. Sumažėtų tos silpnybės, dėl kurių ši organizacija ligi šiol labai kentėjo, ir dėl kurių žlugdė prieš karą veikusi Tautų Sąjunga.

Pažymėtina, kad šis nutarimas priimtas pritariančiais balsų dauguma — 52 prieš 5. Prieš balsavo, žinoma, vien tik maskvinis penketukas: Rusija, Ukraina, Gudija, Lenkija ir Čekoslovakija, kurių, tiesą sakant, netenka nei atskiromis delegacijomis laikyti, ypač pirmųjų trijų.

Po balsavimo susirinkimo pirmininkas, Irano delegatas pareiškė: "Aš džiaugiuosi šiuo beveik vienbalsiu nutarimu. Vieniškai balsai prieš buvo iš sovietinio bloko. Gaila, kad tie kraštai tarėsi negalį remti nutarimo, kurio bijoti tegali tik agresoriai".

JTO nutarė atšaukti 1946 metais priimtą rezoliuciją, kurioje visiems JTO nariams buvo pabrėžta atšaukti iš Ispanijos vyresnius diplomatus ir pasiuntinius. Priėta išvada, kad tuo diplomatinio boikoto nepasiekė nuversti Franco diktatūrą Ispanijoj. Beveik priešingai. Ispanai ambicingi ir jie į tą simbolišką įsikūsimą iš šalies pažiūrėjo be simpatijos. Francie džiūgauja, kad "JTO traukiasi". Bet džiūgauja ne per daug garsiai... Neleido spaudai pranešti, kad Trumanas pasakė, jog dar daug laiko praeis, ligi Amerikos ambasadorius nuvyks į Madridą. Bet Turkijos ambasadorius jau pats pirmasis atvyko.

Yra žymių, kad bus bandoma įvesti Ispaniją ir į JTO, nelaukiant, ligi pasikeis Ispanijos režimas. Žinoma, jei JTO gali dalyvauti Stalino valdžiai, tai kodėl gi negali ten pat būti Franco, kuris vis tiek diktatoriui atžvilgiu labai dar toli nuo Stalino.

Pereitą savaitę Anglijoje mirė pasaulinio garso rašytojas G. Bernard Shaw, sulaukęs 94 metų amžiaus. Jis mirė tik porą dienų vėliau už Švedijos karalių Gustavą, kuris irgi buvo nedaug jaunesnis — 92 metų.

KAS ir KUR

- Vakarų Vokietijoje veikia višų rusų pagrobty kraštų tremtinių komitetas INCORPORE. Šis komitetas sudaro 21 tautos atstovai. Sąrašyje su Korėjos karu komitetas padėjo Prezidentui Trumanui už energingą veiklą ir išsiuntinėj visų laisvų valstybių vadovaujantiems asmenims raštą, kuriame primena, kad 21 tauta laukia laisvės žygį.
- Komunistų laikraščiai skundžiasi, kad Pabaltijo kraštų kolektyviniai ūkiai daugumoje neatlieka jiems uždėtų pareigų. Patys kolektyvinių ūkių darbininkai vengia darbo ir vagia kolektyvų turtą.
- Kęstutis Čerkeliūnas, Lietuvos Kelyje vedęs sporto skyrį, iš savo pareigų pasitraukė.
- Juozo Žilevičiaus (166 Park Place, Elizabeth, N. J.) leidžiamam Muzikos žiniui 3 nr (126) atspausdinta Br. Budriūno naujas kūrinys "Sauksmas". Šis kūrinys parašyta moterų chorui. Žodžiai A. Nakaitės.
- Spalio 22 d. Paryžiuje įvyko Prancūzijos lietuvių suvažiavimas. Suvažiavimas svarstė Prancūzijos lietuvių bėgamuosius reikalus.
- Vokietijos vyriausybė paskyrė 1 milijoną markių barakų statybai. Į tuos barakus bus perkelti DP barakų statybos prisidės ir IRO.
- Sachmatininkas P. Tautvaiša Chicagos miesto sachmatininkų meistrų turnyre laimėjo pirmą vietą.
- Kun. B. Sugintas, gyvenęs Chicagoje, parūpino 100 lietuviams ir 23 Latvijos katalikams darbo ir buto garantijas atvažiuoti į JAV. Paskutiniu metu iš Rosedale, Mis. į Chicago parvežė dvi lietuvių šeimas, kurios buvo patekusios į išnaudojtojų rankas.
- Australijos lietuvių skautų vadai per Kalėdas ruošia skautų stovyklą ir suvažiavimą. Australijoje Kalėdų metu oras šiltas ir stovyklai laikas labai patogus.
- Pforzheimo (Vokietijoje) įkurti lietuviai staiga vėl perkelti į naują stovyklą — Traunsteina, esantį nuo Pforzheimo už 500 mylių.
- Oberammergau kapinėse, Vokietijoje, mirusiam inž. dr. A. Jakovickui Inžinierių ir Architektų Draugija pastatė gražų paminklą.
- Montrealyje įvykusį pabaltiečių koncertą aplankė virš 3,000 žmonių. Muzikos kritikų nuomone lietuviai galėję geriau pasirodyti.
- Advokatė Susanne P. Shallna, gyvenanti Bostone, paskirta The National Federation of Business and Professional Womens Tarpautinių reikalų komisijos pirmininke.
- D. Britanijos Lietuvių Sąjunga Londone jau pirkė namus. Namai turi 19 gerų kambarių ir kaštavo 8,000 svarų.
- Čiurlioniečių koncertas Toronte, Canada, įvyks gruodžio 2 d. Koncertą rengia lietuviai verslininkai, susiorganizavę į draugiją "Verslas".
- Tremtiniai, keliaujantieji iš Vokietijos į kitus kraštus, įpareigoti savo bagažą sutvarkyti taip, kad galbūt nebūtų didesni, kaip 1,5 kubinio metro.
- Rašytojas Antanas Rimydis, atvykęs iš Vokietijos, apsigyveno New Yorke.
- Mūsų tautietė Ieva Rockefellerienė tebegyvena motinos ūkyje Lowell, Ind.
- L. Dymša, buvęs Lietuvos konsulas Karaliaučiuje, apsigyveno New Yorke.

Pakvietimas užrašyti Lietuvių Naujienas.

Sieninis Kalendorius 1951 m. Free

Skaityk ir garsinkis Lietuvių Naujienose, paveiksluotas 32-jų puslapių mėnesinis žurnalas. Įsteigtas 1938 m. Prenumeratos kaina 1 metui \$2.00; 3 metams \$5.00. Adresuok:

LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

Tremtinių emigracijos stabdžiai

Rašo Kan. Prof. J. B. Končius

Išleistas 1948 m. liepos mėn. 1 d. DP įstatymas buvo išgarintas kaip "priešydikiškas" ir "prieškatalikiškas". Kad toks šio įstatymo apibūdinimas neatitinka tikrovę, rodo šie faktai ir duomenys: pradedant įstatymą vykdyti, DP stovyklose buvo registruota: žydų 9%, katalikų 50%, protestantų, ortodoksų ir kt. 41%. Ligi šiol pagal tą įstatymą atvyko apytikriai: žydų 24% (38,400 asmenų), katalikų 47% (75,200 asmenų), protestantų ir visų kitų 20% (46,400 asmenų). Man tikrai žinoma, kad katalikų jerarchija ir organizacijos Amerikoje niekada nebuvo nei viešai, nei privačiai pasisakiusios, kad tasai įstatymas esąs prieškatalikiškas. Jei toksai priekaištas mėtamas katalikams, tai yra darbas neatsakingų asmenų.

Lankydamasis Europoje įsitikinau, kad emigraciniai reikalai sklandžiausiai tvarkomi prancūzų zonoje ir nebologai britų. Labai nustebino faktas, kad JAV zonoje daugiausia pasitaiko sutrikimų emigruoti dėl labai netikslų, įvairių užmetimų, ypatinai taip vadinamų politinių. Dėl šių priežasčių JAV zonoje yra užkliuvusių apie 600 lietuvių tremtinių; kitų tautybių, kaip tai: ukrainiečių, lenkų, estų, latvių ir kt., yra užkliuvusių apie 2,000. Visiems užkliuvusiems tremtiniais daugumoje taikomas įstatymo 13 §, kuris kalba apie saugumą. Patyriau, kad bent 85% lietuvių, kuriems šis paragrafas atsisotų skersai kelią, yra žinomi, kaip antikomunistai, geri žmonės, Lietuvoje ir tremty turėję gerą vardą. Šis klausimas mane tiek sujaudino, kad ryžausi pašvesti kelias savaites išaiškinimui tikros reikalo padėties. Tuo tikslu lankiausi karo ir DP saugumo centruose ir kalbėjau su karo saugumo viršininku maj. Abraham ir su DP saugumo viršininku Bornstein. Pasikalbėjime išryškėjo neįtikėtini kaltinimai, dėl kurių žmonės užkertamas kelias emigruoti. Charakteringesnius atsitikimus paminėsiu. Pvz.: pilietis R. kaltinamas tuo, kad jis priklausė Lietuvos Šaulių Sąjungai; pil. T. kaltinamas esąs Vliko narys; pil. L. kaltinamas priklausęs socialdemokratų partijai ir pan. Ypatinai mane nustebino vienos ukrainiečių šeimos likimas. Tą šeimą radau sulaukytą Grohno stovykloje. Vadinasi jie Marčenko ir ši pavardė buvo dažnai linksniuojama spaudoje, kadangi Marčenko

buvo liudytoju Kravčenko byloje Paryžiuje. Iš šios ir kitų bylų paaiškėjo, kad lojalūs asmenys sulaikomi, o prokoministai praleidžiami.

Visus žymesnius faktus pasiūčiau vyr. JAV karo vadovybei, DP komisijai ir Department of State.

Išidėmėtinas faktas, kad saugumo sumetimais sulaikytųjų tarpe yra tik katalikai, protestantai ir ortodoksai, bet nėra nei vieno žydo.

Sitokie reiškiniai labai slegia tremtinių nuotaikas, tačiau dėl jų netenka kaltinti nei mūsų vyriausybės, nei humanistinio įstatymo. Blogumo priežastis glūdi tame, kad emigracinėse įstaigose dirba ar vadovauja jauni, nepritęję valdininkai, tarpe kurių gali atsirasti ir nesąžiningų bei blogos valios.

Visa emigracijos eiga į Ameriką neina sklandžiai tik dėl to, kad mūsų aukštieji pareigū-

nai nesutaria bei neatlieka tinkamai savo pareigų. Kas mėnuo privalėtų paruošti emigracijai po 12,000 asmenų į JAV, tuo tarpu paskutiniai keliai mėnesiai buvo paruošiami vos po 7,000 ir todėl ligi 1951 metų liepos 1 d., kaip numato DP įstatymai, nebus atgabenta visi 170,000 tremtinių.

Pasilikusiųjų tremtinių būklė, nepavydėtina: aprūpinimas darosi kaskart blogesnis, ypatinai tų, kurie pereina į vokiečių ūkį, Vokiečiai savo kilmės tremtinių iš įvairių Europos šalių turi virš 9,000,000 žmonių ir jais pirmoje eilėje rūpinasi, o kitiems stengiasi ko greičiausiai nusikratyti.

Visus šiuos faktus raštu pateikiau mūsų valdžios atitinkamiems organams.

Paskutiniu metu jau gauname žinių, kad emigraciniai reikalai gerėja.

Trečia V. Kasiulio paveikslų paroda Paryžiuje

Dailininkas V. Kasiulis, prieš dvejus metus iš Vokietijos nuvykęs į Paryžių, rengia trečią savo darbų parodą. Štai ką jis rašo viename laiške dail. V. Raulinaičiui:

"Parašyk, ar turi bent kiek laiko savo dailininko darbui ir ar turėsi bent kokią pastogę skulptoriaus darbui? Norint ką atsiekti, reikia daug dirbti ir daug matyti. Amerikoje yra gerų muziejų, reikia tik įsitaisyti darbo sąlygas. Pas mus čia, Paryžiuje, žinoma, meno gyvenimas nepaprastai didelis. Daug muziejų ir daug parodų. Visos meno problemos čia pat po nosim — tik vartyk ir naudokis. Dirbu daug ir parduodu daug, bet gaila, kad labai pigiai prancūzai moka ir vos vos už tuos pinigų galiu pirkti dažų ir drobes. Džiaugiuos bent, kad mano menas eina į pasaulį.

Gruodžio 1 dieną ruošiu trečią parodą Paryžiuje. Tas man sudaro daug džiaugsmo, nes vistiek aš dar ne toks senas Paryžiaus gyventojas..."

Dail. V. Kasiulis meno mokslus yra baigęs Lietuvoje. Gyvendamas tremtyje profesoravo dail. V. K. Jonyno suorganizuotoje Freiburgo meno mokykloje. Iš Freiburgo jis ir išvyko į Paryžių, kuris ir šiais laikais dar tebėra visų pasaulio dailininkų "šventoji žemė".

V. Kasiulis Paryžiuje įdėliu

energumu ir nemažesniu sugebėjimu palaipsniui kyla į garšėjančių dailininkų eiles. Iš laisvo ištraukos matyti kad savo vertingus kūrinius turi atiduoti ne tik pigiai, bet ir svetimiesiems.

Skaitytą jo šį laišką, kyla mintis: ar mūsų gabiems dailininkams negalėtų pagalbėti patys lietuviai, ir ne aukomis, bet jų kūrinių pirkimu. Juk kiek daug Amerikoje mes turime pasiturinčių tautiečių. O ir naujieji ateiviai, aplinkybių spinduliu, taisy savo laikino gyvenimo pastoges. Ar negalėtų būti, kad jų namus puoštų ne beverčiai "dešimtstorėje" perkami "paveikslai", bet lietuvių dailininkų kūrinių. Tiesa, jie kaštuos ne centus, o dolerius, bet ir jų vertė, ir tautinis pasididžiavimas prieš savuosius ir svetimuosius mūsų kelerioji atlygins.

Paryžiuje į meno viršūnes mušasi V. Kasiulis, Paryžių virsta į mūsų Adomas Galdikas. Chicagoje su gyvenimu nelengviau kovoja Adomas Varnas, išmokęs šimtus jaunųjų dailininkų ir pelnęs tautos veterano vardą, Chicago fabrikuose trokšta Viktoras Petravičius ir eilė kitų mūsų brangių vardų. Ar neatsitiktai jiems ir pagalba ne tik savęs neskriausdami, bet save išskeldami ir lietuvių meną remdami?

Pasirodys KARYS

Senųjų šio laikraščio redakcijos narių iniciatyva, mūsų tradicinei Lapkričio 23-jai paminėti, išeis pirmasis JAV KARIO nr. Šis vienas seniausių nepriklausomybės meto lietuviškosios spaudos organų, kaip aštrus moralinis ginklas prieš visus ano meto Lietuvos priešus, gimė Nepriklausomybės kovų metu su pačiais pikčiausiais mūsų priešais rusais - bolševikais 1919 m. gegužės 25 d.

Lietuvoje ar vėlesniosios išeivijos bei tremtinių tarpe nerasi žmogaus, kuris nežinotų šio mūsų savitraščio.

Šiame KARIO numeryje bus gausu kariškiai istorinės medžiagos, pradedant istorinės Lietuvos laikotarpiu ir baigiant II-o Pasaulinio Kario tragedija, po kurios ginkluotas lietuvis vėl kaujasi ir gyvena kietu kario gyvenimu tiek Lietuvos miškuose, tiek Vokietijoje (amerikiečių sargybu daliniuose), tiek pagaliau JAV armijoje, Korėjoje ir net prancūzų Indokinijoje...

Leidinyje savo raštais dalyvauja žymieji įvairių profesijų bei politinių srovių autoriai, buvę savanoriai, kariai, partizanai. KARYS turės didelio formato žurnalo išvaizdą, su viršeliu, gausiai iliustruotas. Šio pirmojo nr. kaina 50 centų.

Redakcija stengiasi, kad bent JAV lietuvių kolonijas šis KARIO nr. pasiektų dar prieš Lapkričio 23-sios minėjimą, kad šia proga būtų lengviausia KARIO paskleisti.

Nuoširdžiausiai prašome visus spaudos platintojus, visus buv. KARIO senuosius taktininkus

KARIO redakcijos vardu
Kpt. Simas Urbonas

IKI NAUJŲ METŲ DIDŽIOJI SLIUPTARNIŲ

knyga tik už 3 dolerius!

Geriausią Žiemos švenčių (Kalėdų) dovana jums patiems, jūsų giminėms ir draugams. Skaitydami SLIUPTARNIŲ knygą, matysite Amerikos lietuvių nuveiktus darbus dėl lietuvių, kultūros ir geriosios, šviesiosios gyvenimo; taipgi labai karštas kovas "sluiparnių" su "kryžiais".

Tai iš tikrųjų yra pirmutinė lietuvių literatūroje knyga, kurioje atsimaša Amerikos lietuvių gyvenimas, tarsi veidrodys arba teatro filmoje. 652 dideli puslapiai; kieti drobes viršeliai; Dr. Šliupo, "dėdės" šerno ir kun. Dembskio atvaizdai; o kaina dabar tik \$3.00! Bet po Naujų Metų ir vėl bus \$5.00. Reikalaukit (tuoj, kad nepritrūktų!) šio adresu:

Dr. Al. Margeris
3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

GYVENIMO SUCIUPITAS

J. Švaistas

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Moterys vėl susimirkėjo: "Na, reg, kad teisybė. Pats pasakė: "simpatinga, gabi, paaukštinta" ir taip toliau, ir taip toliau." Po to šnekėjo visi, garsiai ir įvairiai: čia su savo kaimynais, čia visam stalui. Daugiausia buvo liečiamos to momento aplinkybės.

— Matai, aš visada sakiau tau, Helen, kad nereikia nusiminti ir vilties nutosti. Jei tik sveika, normali moteris, visada gali tikėtis susilauksianti kūdikio.

— Taigi... Ir aš sakau: daug senesnės susilaukia.

— Tikrai. Aš popieriuose skaičiau, kad net penkiasdešimt metų būdamos pagimdo, o vyrai ligi septyniasdešimt metų ir daugiau...

— Tik kažin kieno tie vaikai? — ironiškai įsiterpė vienas svečių.

Kilo bendras juokas. Prasidėjo karšti ginčai dėl vyro ir moters pajėgumo amžiaus ribose. Tuo metu Andrew Vėgelis atkreipė visų dėmesį: — Silence! Wait the minut! Aš

čia su savo draugu Leonardu ką nors iš operėtės. Gerai? Tik dabar iškepta: labai šviežia. Padarysim įdomų attraction.

— O-ho! — garsiai patraukė Muraška, reikšdamas ypatingą savo nusistebėjimą.

Tvirbutas atrodė abejingas. Jis kalbėjosi su Barniūnu ir jojo žmona. Tvirbutienė palaikė kalbą su Peska, kuris sėdėjo šalia jos.

— Taip, taip! — patvirtino Vėgelis. — Mes abu su Povilaičiu Leonardu esame iš Pabarės choro. Pirmiau ir dabartinis šeimnininkas priklausė prie paties choro. Tad mudu ir norime pagerbti buvusį savo narį su daina, linksmai. Ale dainuosim visi. Sutinkate?

— Kad mes nemokam, — neigiamai pasisakė keli balsai.

— Labai lengva, tuojau išmoksit. Mudu su draugu vesim posmus, o pasakum visi trauksim priedainį. Jis toks: Kas kliūva, kas kaltas?

Ji ar jis, Ar kaimynų žvalys?

Namai ir auto, visko prikrauta Daug metų nusėdo, bet

— Na, pamėginkim! Matot, visai nebologai. Dar kartą!

Vėgelis atsidėjęs dirigavo. Jis energingai valdė visą stalą. Savotiška pramoga beveik visus sudomino. Įsimaginimas gyvai reiškėsi. Bematant buvo įtrauktos į priedainį rankos ir kojos. Rankomis mušė taktą į stalą, o kojomis į grindis. Pagaliau ir liemenys siūbuoti pradėjo, ypač susiglaudžiant su patrauklia kaimyne. Siūbavo ne tik žmonės, bet, rodos, ir stalas, kaip per spiritistų seansus, įgavo gyvybės reiškinių. Judesiai visiems pasidarė prie širdies. Nusišėdėjus už stalo, buvo dėkinga proga truputį pamiklinti bestingstančius savo sąnarius.

Po trumpos ir sėkmingos repetitijos buvo susitarta pradėti. Vėgelis išpėjo dar: — Tik atidžiai sekite mano ženklus.

Aš parodysiu ranka, kada visiems pagriepti. Bet tada jau traukit, nieko nesigailėdami!

Gyveno pora rimta ir dora. Jie valandas gaudė, gandrų tik snaudė.

Kas kliūva, kas kaltas? Ji ar jis, Ar kaimynų žvalys? Namai ir auto, visko prikrauta Daug metų nusėdo, bet

širdgėla ėda. Kas kliūva, ir tt. Ir vieną dieną džiugi naujiena. Sušunka tuoj jis: "Stai mes jau trys!"

Kas kliūva, ir tt. Tik paskum tykia, garsiau ir dygiai: "Mažyčio akys, plaukai ir šakės ne tėvo, ne! Ne, ne" Kas kliū... Ranka tebebuvo iškelta, bet balsai nutrūko. Nutrūko staiga, šurpiai, tarytum pavojų užtrimitavus.

Bitinienė klausėsi besiruošdama, iš toliau. Ji visai nebuvo prisidusi prie stalo. Tik paskutinį posmą baigiant dainuoti, ji prisilino, pasipūtė ir smarkiai traukė orą šnervėmis. Vėdas atrodė toks piktas, kaip čemeryčių užgriebs. Buvo matyt, kad pratrūks audra.

— Siūlyčiau dabar visiems išgerti, nes gerklės išdžiūvo bedainuojant, — bandė užtrinti nejuokų momentą Bitinas, tačiau niekas jo neklausė.

Visi akyliai buvo sužiūrę į Bitinienę. Vienas tik Muraška nusikaltėliškai susigužė, nes smarkiausiai traukė priedainį.

— O kas gi čia dabar? — Spiegiančiu balsu pragydo Bitinienė. —

Nei Dievui žvakė, nei velniui kačerga? Ir sudaryk tu man taip biauariai: plaukai ir šakės... Kokios gi čia šakės? — Misis, juk čia juokai. Mes visai negalvojam apie jūsų vaikaitį, — teisinosi Vėgelis.

— Geri juokai... Niekur padoriuose namuose ir geroj draugystėj taip nesijuokiam. Gal tik toj jūsų Pabarėj. Gerai, kad Petras laiku pasitraukė iš tokio brudo...

— Motin, na žinoma, kad juokai, — mėgino raminti savo uošvę Tvirbutas. — Keistas dalykas dėl juoko taip karščiuotis. Atrodytų, kad išties čia teisybė. Argi tu neatsimeni: juk per vestuves ir krikštynas visada juokaujama. Uošvė nesiliovė: — Juokas juoku nelygu. Tau čia juokas, o Helen užgauna. Kol aš gyva — ji mano duklė ir niekam neleisui niekinti, nors čia ir geriausi tavo draugai būtų. Supranti? Helen gražiai užauginta. Ji nėra ir nebuvo kokio nors... — Mama! Užteks! Kai reikės ir aš mokėsiu apsiginti.

— Kaip tai užteks! O ko gi jie visi prikišo prie to mano Biliaus plaukų ir akių? Juk mano akys tikrai melsvos. Še, pažiūrėkit visi! Tad kodėl gi negali būti tokios pat ir vaikaitio? Gana dažnai vaikai atgimsta į savo senelius

Sekretoriaus byla

Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinio Sekretoriaus Trygve Lie tarnybos laikas pratęstas trejiems metams. Už tą rezoliuciją balsavo 46 valstybės, prieš — 5 (Rusija, "Ukraina", "Gudija", Lenkija ir Čekoslovakija), susilaikė 8 ir Haiti nedalyvavo posėdyje.

Šiuo atveju įdomu, kurios valstybės ir kodėl susilaikė. Susilaikiusiųjų tarpe buvo beveik visos arabų blokai: Egiptas, Irakas, Libanas, Saudi Arabija, Sirija ir Jemenas.

Jų susilaikymo priežastį išdėstė Irako atstovas, sakdamas, kad Trygve Lie, nors ir turi daug puikių kvalifikacijų, vis dėlto nebuvo visai nešališkas arabų — žydų konflikte ir kada neseniai žydai puolė arabus, tai Trygve Lie nebuvo toks uolus sustabdyti užpuolimą, koks uolus buvo Korėjos klausime...

Toliau, tęsdamas savo paaiškinimus, Irako delegatas pasakė: "Reikšdami Trygve Lie prideramą pagarbą, vis dėlto nesame įsitikinę, jog jis padarė viską, kad paskatintų Jungtines Tautas atnešti taiką ir teisingumą Palestinos arabams..."

Čia susirinkimo pirmininkas, Irano delegatas, kalbėtoją nutraukė, sakdamas, kad negalima tęsti tokį puolimą prieš asmenį, kuris ką tik gavo 46 valstybių pasitikėjimą ir kurio, be to, čia pat posėdyje nėra.

Australijos atstovas paaiškino, kad Australijos delegacija susilaikė, nes nesanti įsitikinusi, kad tarnybos pratęsimas yra tikrai teisėtas, nors Australijos delegacija ir sutinka, kad Trygve Lie neturi būti lyg ir nubaustas už tai, kad lojaliu bei teisingai elgėsi Korėjos reikale.

Pagaliau, Kinijos (Čiankai-šeko vyriausybės) delegatas savo susilaikymo neišaiškino, nes jau anksčiau buvo pareiškęs, jog iš esmės yra priešingas Trygve Lie už jo pastangas įvesti į Jungtines Tautas Kinijos agresorių delegaciją ir būtų sutikęs su jo tarnybos pratęsimu ne ilgiau kaip vieneriems metams.

Pats Trygve Lie kitame posėdyje pareiškė, kad jo termino pratęsimą laiko pasitikėjimo pareiškimu, bet ne surišimu su kokiomis sąlygomis ir jo nepriklausomumo suvaržymu. Kitaip sakant, pabrėžė, kad tuo jis nėra nupirktas būti kurios nors vienos grupės šalininku.

Prisimenant Trygve Lie šio pavasario kelionę į Maskvą (kurios metu jis nebandė prisiminti kad Sibire kenčiančių motinų dukterys šaukiasi jo pagalbos...) ir jo palankumą Kinijos komunistų reikalui, sunku numatyti, kaip jis savo nepriklausomybę panaudos per ateinančius trejus metus.

Todėl, giliai pagalvojus, atrodė, kad kiniečių išmintis ar tik nebus teisingiausia... Gal būtų geriau buvę pasitenkinti vieneriais metais... Pavyzdžiui, įsivaizduokime, jei Lietuvos delegacija šiuo metu būtų Jungtinių Tautų Organizacijos posėdyje (o jai, kaip buvusiai prieškarinės Tautų Sąjungos nariui, visai pritiktų ten būti) — ar ji daug turėtų pamato balsuoti už Trygve Lie palikimą sekretoriaus vietoje?

•PAKELIU I MIRTĮ —
B. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalėjimuose. 231 pusl. Kaina \$1.00

TREMTIS

Vienintelis lietuviškas laikraštis Vokietijoje. Eina nuo 1950 metų liepos mėnesio pradžios, kas savaitę. Leidžia ir redaguoja žurnalistas SIMAS MIGLINAS. Prenumeratos kaina Amerikoje ir Kanadoje — 50 centų vienam mėnesiui —

TREMTIES atstovai:

Visai Amerikai, išskyrus Chicago miestą —
St. Nasvytis, 4579 W. 157 St., Cleveland 11, Ohio
Chicago miestui ir Kanadai —
W. Stuoigis, 1114 Florence Ave., Evanston, Ill.

REMDAMI TREMTI, REMIAME VOKIETIJOJE
LIKUSIUS LIETUVIUS — BE UZJURIO LIETUVIŲ PARAMOS JIE LIKS BE LAIKRAŠČIO!

ir net prosenelius. Pagimdų visos šitos patauškos ir šmaikščiaudėgės bent po dešimt ar dvyliką, tada žinotų, kokie vaikai esti. Aš gimdžiau ir žinau. Visada augant plaukai tamseja. Tat labai paprasta.

— Aš tave, misis Bitings, visiškai suprantu ir paremiu, — pasišovė Murška pasigerinti ir savo kalbėdėlę prisidėjimo prie linksmosios dalies nusiplauti. — Labai nemalonu, kai nenusisėka su kvietimais svečiais. Ačiū Dievui, kad esame šioj kontrėj apsaugoti nuo nekvestuotų. Nors jaunas iš Lietuvos išvažiavau, bet gerai atsimeinu. Būdavo tokių neaprašytų bernų. Nekviesti susigrūdavo ir tykodavo geresnę vietą prie stalo užimti. Tu suprant: atsėdęs toks meitelis, prisitašo, o paskum ir paleidžia savo neprausą burną. Taigi, pasitaiko ir čia, nors retai, kad privalgo, prigeria, o paskui šeimininkus pajaukia už jų stalo sėdėdami. Tai tikrai biauuru. Tokius tik išvyti ir daugiau niekad nepažinti.

Vėgelis bematant atskirto:

— O man patinka tie tiki savaimingi Lietuvos bernai. Tai bent gyvybė ir jėga. Gaivališka jėga, kaip pavasario potvyniai. Aptvarkius tokią jėgą, didelis ir naudingas darbas nudirbamas. Jų energija, veržlumas fon-

tanais trykšta. Ir sėmą turi. Tiesa, dažnai kandaus. O dušia jų, broliuk tu mano, tiesiog krikštolinė, vaikiška. Jei mokėsi prieiti, tą dušią pagauti, jie nieko nesigailės, numirs už tave. Bet jei piktoju, per skriaudą, — tada saugokis, nieko nebus: nei tavo garsaus vardo, nei stiprios apsaugos. Aš pažįstu ir Amerikoje nemaža bernų, bet, toli gražu, ne tokie, kaip anie Lietuvoj. Šitie bernai sulindo į svetimą kailį ir prisidėjo dar išvirtų pilvą. Tokie prarado, kas buvo sava, originalu ir nuėjo svetimomis pėdomis...

Vėgelis apsidairė. Buvo tylu. Jam pasidarė svetima ir najauku šioje draugystėje.

— Na, ką, Leonardai, nusilenkim ir traukim, kol dar ne vėlu. Mat, kaip lengvai galima nukentėti dėl juoko. A-a! Toks jau aktorijų likimas. Visada išėini į publiką su geriausiais nerais, mylinčia širdimi, tik ne visada pasiseka. Kartais tau ploja, o kartais spiaudosi. Nieko nepadarysi — ne visada įmanoma prisitaikyti ir visiems patikti. Abu draugai paėję kiek nuo Tvirbutų namo, sustojo ir pratrūko juoku. Pagaliau Povilaitis prašeko:

— Ale ir pataikyk tu man šitaip! Kaip virbalu į akį.

— Na kas gi žinojo, kad čia opiau-

PASIKESINIMAS PRIEŠ PREZIDENTĄ

KAS IR KODĖL?

Pereitą trečiądienį, kai Dirva jau buvo atspausdinta, radijas pranešė, kad įvyko pasikesinimas nužudyti Amerikos prezidentą Trumaną. Todėl tik šią savaitę galime patiekti to įvykio apžvalgą.

Pasikesinimas nepavyko, žudikai prie prezidento nei nepriėjo. Jų planas buvo paprastas: išsaudyti sargybinius prie prezidento gyvenamųjų rūmų ir tada nužudyti patį prezidentą. Bet nepavyko pirmoji plano dalis: vieną policijos karininką jie nušovė, du sužeidė, bet tuo pačiu metu ir iš jų vienas buvo nušautas, kitas gana sunkiai sužeistas, nors ne mirtinai. Prezidentas pamatė pro langą tą susišaudymą, bet apsaugos pareigūnai išpėjo jį, kad pasitrauktų nuo lango. Po įvykio prezidentas toliau vykdė numatytą dienos programą, tik jo asmenis apsauga buvo žymiai sustiprinta.

Kas jie toki?

Žudikai pasirodė esą portorikiečiai. Puerto Rico sala yra Amerikos teritorija, kurią valdo Amerikos vyriausybės skiriamas Gubernatorius. Daug portorikiečių atvyksta ir gyvena Jungtinėse Valstybėse. Ypač daug jų yra New York'e. Jie yra tamsiaodžiai, kalba ispaniškai. Puerto Rico yra nemažas judėjimas už autonomijos praplėtimą. Bet yra ir grupė, reikalaujanti visiškios nepriklausomybės. Ta grupė, vadinama nacionalistų partija, esanti nedidelė, vos apie keletą šimtų žmonių (taip bent sako Puerto Rico gubernatorius), bet nusiteikusi labai fanatiškai. Ji įsteigta 1928 metais. Jos vadas yra baigęs Harvardo universitetą, jau sėdėjęs apie 6 metus kalėjime dėl revoliucinių veiksmų.

Sukilimas saloje

Pereitą pirmadienį Puerto Rico saloje ši nacionalistų partija sukėlė riaušis ir kesinosi nužudyti Puerto Rico gubernatorių (kuris pats yra portorikietis). Riaušėsi žuvo 26 žmonės ir arti 60 sužeista — maždaug po vienuodai iš sukilėlių ir policijos pusės. Per dvi dienas riaušės buvo numalšintos, nors visai normaliai padėtis dar negrįžo, nes vyksta sukilėlių surankiojimas.

Vos numalšinus tas riaušes, trečiądienį apie vidurdienį New York'e į portorikiečių reikalą tvarkymo įstaigos namus buvo įmestos dvi padegamosios bombos — tam tikru būdu sutirštinto benzino bonkos, kurios tačiau nesprogo. Bora valandų po to įvyko pasikesinimas prieš prezidentą.

Pas nušautąjį žudiką buvo rasti portorikiečių nacionalistų vadovai, kuriuos jam pavedamas vadovavimas Amerikoje ir duodamos "laisvos rankos" veikti, kaip jis išmano būsią geriau. Na, tai jis ir veikė...

Kodėl kesinosi prieš Trumaną?

Antrojo, sužeistąjį žudiką žmona pareiškė, jog ji nei kiek nesigaili dėl savo vyro pasielgimo. Ji ir pati priklausanti nacionalistų partijai. Esą, "jie nesigaili, kai kesinasi prieš mūsų prezidentą (taip ji vadina savo partijos vadą), tai ko man gailėtis, jei kesinasi prieš jų prezidentą?" Kiti nacionalistai sako: "Mes norim nepriklausomybės, nenorim amžinai likti amerikiečių vergais."

Ta pati pasikesintojo žmona, klausiamai, kodėl, būtent, kesinosi prieš Trumaną, kuris kaip tik yra Puerto Rico nepriklausomybės šalininkas, pareiškė: "Rooseveltas žadėjo nepriklausomybę, Trumanas žadėjo, o jos vis dar nėra. Rooseveltas jau miręs, tai jis negali atsakyti..."

Ar čia nėra komunistų rankos?

Tiesiogiai — ne. Ir riaušės ir pasikesinimai yra nacionalistų partijos veikėjų darbas. Jie veikia fanatiškai, atrodo, nelabai svarstydami, kas iš jų veiksmų gali išeiti. Bet visoki neramumai, kurie sudaro nemalonumų Amerikai, komunistams, be abejo, labai parankūs ir neabejojama, kad Puerto Rico nacionalistų fanatiškas nusistatymas, kartais net jiems patiems gal neįjungiant, komunistų yra pakurstomas. Kiekvieno atveju, kada tie nacionalistai ką daro, komunistai iš džiaugsmo rankas trina. Ir dabar, komunistai nusiplauna rankas nuo pasikesinimo, bet labai patenkinti, kad jis įvyko, tik gal nepatenkinti, kad nepasisekė... Nes, jei būtų pasisekę, galima įsivaizduoti,

koks tai būtų patogumas Maskvai...

"Pravda" Maskvoje dėl įvykių riaušių parašė, kad riaušės vadovavo nacionalistai, komunistai ir darbininkų unija, kurioje irgi komunistai turi įtakos. Ta pati "Pravda" nurodė ir riaušių priežastį, būtent — siuntimas portorikiečių jaunimo kariuoti į Korėją ir primetimas naujos konstitucijos...

Šis "Pravdos" pareiškimas yra aiškiausias įrodymas, kad šiu įvykių užpakaly yra komunistai, kurie nacionalistų rankomis žarijas žarsto. Yra nuomonė, kad ta vadinamoji "nacionalistų" partija faktiškai esanti komunistų partijos kūriny, nes komunistams daug patogiau sufanatizuotų karštuolių rankomis net ir pasikesinimus rengti ir nusiplauti bet kokios atsakomybės.

Kokia yra ta numatomoji konstitucija?

Jungtinių Valstybių Kongresas, kaip tik prezidento Trumano raginamas, yra išleidęs įstatymą, kad Puerto Rico gyventojai gali patys nustatyti savo santykius su Jungtinėmis Valstybėmis.

Pačių portorikiečių politikos veikėjai yra parengę savo krašto konstitucijos projektą, kuriuo visi vidaus reikalai numatomi palikti spręsti patiems portorikiečiams, tik kraštas paliekamas tam tikromis sąlygomis unijoje su Jungtinėmis Valstybėmis. Ši konstitucija įsigalios, jeigu gyventojai visuotiniu balsavimu ją priims. Jeigu tas konstitucijos projektas būtų atmetamas, tada būtų ieškoma kitokio sprendimo. Todėl riaušės prieš tą konstituciją per ankstyvos, kadangi ji nesilūoma portorikiečiams per prievartą.

Bet tos riaušės sudaro politinį nepatogumą Amerikos vyriausybei, nes pasaulio akys susidaro įspūdis, jog Amerikos vyriausybė, kovodama už tolimų korėjiečių laisvę, pati neduoda laisvės pašonėje gyvenantiems portorikiečiams... Kol visiems išaiškinti, kaip ištikrųjų yra, propaganda veikia Maskvos naudai.

Ir prezidentams nesaugu

Daugelis mano, kad nuo pasikesinimų prieš gyvybę turi

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Chicago, Ill.

Jonas Papienas, 4416 So. Hermitage Ave.

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarskas, 7313 Navy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New York - Brooklyn

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

Anglijoje

Jonas Palšis, 10, Warrel's Terrace, Bramley-Leeds.

Australijoje

Povilas Lukošius, 178 Wakefield St., Adelaide, S.A.

saugotis tik autokratiški monarchai ir diktatoriai, o demokratiškų kraštų rinktiems prezidentams nėra jokio pavojaus.

Bet faktai rodo ką kita. Buvo nepasisekusių ir pasisekusių pasikesinimų prieš prezidentus Prancūzijoje, nebe pirmas toks pasikesinimas ir Jungtinėse Valstybėse. Trys Jungtinių Valstybių prezidentai buvo nužudyti: Abraomas Lincolnas 1865 metais, James A. Garfield 1881 metais ir William McKinley 1901 metais.

Be to, buvo kesintasi nužudyti prezidentą Teodorą Roosevelta 1912 metais ir Franchiną D. Roosevelta 1933 metais, kuris tada dar buvo nepradėjęs eiti pareigų, nors jau buvo išrinktas prezidentu.

Pasikesinimas prieš Trumaną yra šeštas pasikesinimas prieš Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentą šio krašto istorijoje.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimą pra- ga DIRVOS spausdinimo prie- monės pagerinti auکوjo šie skaitytojai:

Turūta Pr., Grand Rapids, Mich., \$1.00
Dermeitis S., Caro, Mich., 1.00
Alksnins V., Maspeth, N.Y. 1.00
Žiūrys P. J., Avon Lake, Ohio 2.00
Matusevičius K., Cleveland, 1.00
Liacas P., Toronto, Canada, 0.50
Dr. Tercijonas V., Brooklyn, N. Y. 0.50
Rėklaitis A., Chicago, Ill. 1.00

AŠ LAIKIAU PAMALDAS UŽ STALINĄ

Įdomus stačiatikių dvisišio pasipaskojimas. 60 puslapių knygelė. Kaina — 50 centų Galima užsisakyti Dirvoje, siunčiant 50c pašto ženklais, arba \$1.00 už dvi

rėliu. Svetimū, nepakenčiamu lavonu. Tvirbutu saviąjauta susidarė, kaip po laidotuvių. Palaidota buvo viskas: pasitikėjimas savąja žmona, džiugios viltys dėl sūnaus, prasmingesnė, energiją kurstanti ateitis... Jis degė ir maigė peleninėj vieną po kitos cigaretės. Atrodė, kad geriau būtų užsirūkius, bet patrauks porą dūmų — šleikštu, neskani. Galvoje murkdėsi drumzlinos mintys. Kol susitiks su žmona, būtinai norėjo apsispręsti, aiškiai nustatyti savo santykius tolesniame gyvenime. Nieko aiškesnio neišėina, kaip tik išsiskirti ir baigta.

"Prakeiktas sekmadienis!" — su apmaudu nusiskundė Tvirbutas. — "na kur aš šiandien dėsious ir ką veiksiu ligi pirmadienio, kol Barniūnas atidarys savo office? O gal tuojau nuvykti pas jį ir tiek: tikriausiai rasiu jį namie..."

Tuo metu pasirodė žmona. Ji nuosirdžiai, atvirai, kaip visada, priėjo ir pabučiojo. Pajuto iš jo pusės šaltumą. Paširdyje nusmelkė sunkus nuėjautimas. Ji atidžiai pasižiūrėjo į savo vyrą.

— Pėter, ko tu toks atsimainęs? Kodėl taip ilgai nepasirodai man ir Bi-liui?

— Gal sergi, blogai jautiesi? Tu vakar nepaprastai daug išgėrei. Aš

norėjau tave sudrausti, bet nepatogu buvo prie žmonių. Čia vėl toks nemalonus nesusipratimas...

Petras vaikščiojo po kambarį ir vis tylėjo.

— Aš net nežinau, ką tau dabar pusryčių paruošti?

— Išvirk stiprios, stiprios karštos arbatos ir džino pastatyk, — sausiai pasakė jis.

— Daugiau nieko?

— Nieko!

Tvirbutienė buvo beįsėinanti. Jis sulaukė.

— Vieną žodį, Helen. Aš noriu tave paklausti. Bet tu tikrai atvirai pasisakyk, kaip po priesaika.

Helen dar daugiau nustebo. Keistai atrodė jis pats, o dar keičiau skambėjo šitie jo žodžiai, kurių prasmės ji negalėjo suvokti. Bematant ir jis pats sumišo. Galvoje dingtelėjo: "Kvailiausia būtų dabar apie tai dar klausinėti. Kur gi moteris kada nors yra prisipažinusi geruoju?"

Bet klausimą turėjo baigti, todėl pasakė:

— Aš norėjau žinoti: ar tu taip tebemyli mane, kaip seniau?

(Bus daugiau)

KĄ PALIETĖ BOLŠEVIKINĖ AMNESTIJA LIETUVOJE

VI. Minvydas

Pirmieji rūpesčiai...

1940 m. birželio 18 d. 21 val. 30 min. per Lietuvos radiją kalbėjo Lietuvos Vyriausybės galva — ministras pirmininkas Justas Paleckis, tuo laiku kartu ėjęs ir Respublikos prezidento pareigas. Tarp kita ko, savo kalboje jis šitaip tada pareiškė:

"Vienų pirmųjų naujosios vyriausybės žingsniu bus ilgai visų laukto reikalavimo gražinti laisvę kaliniams, kovojusiems už liaudies laisvę ir jos teises, patenkintiems privilegijuotų partijų ir sąjungų uždarymas. Bus atkreiptas dėmesys į tautybių lygybės principo įgyvendinimą ir griežtą šovinizmo pašalinimą tautybių tarpe." (Žiūr. Rytinis "Lietuvos Aidas" Nr. 286/5495 — 1940.VI.19).

Niekas neabejojo, kad naujoji vyriausybė, sudaryta pagal Maskvos patiektą jai patikimų asmenų sąrašą, pasirūpins ir busiais politiniais kaliniais. Tačiau visus nustebino tų kalinių paleidimo politinės demonstracijos ir tas visas pompastiškumas, su kuriuo kalinių išlaisvinimas buvo atliktas. Nežinančiam galėjo atrodyti, kad iš Lietuvos kalėjimų paleidžiami tūkstančiai žmonių, kovojusių "už liaudies laisvę ir jos teises". O tikrojoje iš kalėjimų, kaip vėliau pamatysime, buvo paleista tik saujelė vadinamų "politinių nusikaltėlių" ir... labai daug kriminalinių nusikaltėlių, tarp kurių pirmą vietą užėmė žmogžudžiai, vagys ir plėšikai.

Radijo bangomis keistai nuskambėjo J. Paleckio užkomentavimas, kad vyriausybė rūpinasi "ilgai visų laukto reikalavimo patenkinimu". Pati vyriausybė buvo susidariusi tik prieš 24 valandas, o politinių kalinių Lietuvoje tikrai buvo tiek maža, kad jų išlaisvinimas nesudarė jokios problemos ir jokių sunkumų. Tie "ilgai laukti reikalavimai" tikriausiai buvo formuluojami pagal Maskvos receptą sovietų pasiuntinybėje Kaune ir tik todėl naujoji bolševikinė vyriausybė ir stengėsi juos pirmiausia patenkinti.

Tikrusius tų politinių kalinių išlaisvinimo tikslus atvira atskleidė dar nesuskubtos legalizuoti Lietuvos komunistų partijos išleistas laikraštukas "Liaudies Balsas", kuris 1940.VI.18 d. savo pirmame numeryje apie "visos tautos" griežtus reikalavimus paleisti kalinius išspausdino niekieno nepasirašytą šitokį straipsnelį:

"Dabartinio istorinio momentu, kada Raudonosios Kariuomenės daliniai žygiuoja Lietuvos keliais, nešdami mūsų kraštui saugumą ir taiką kruvina imperialistinio karo sukuryje, visos liaudies rūpesčiai yra skiriami tiems geriausiems mūsų krašto sūnams ir dukroms, kurie kankinasi kalėjimuose, fortuose ir koncentracijos stovyklose.

Paleisti politinius kalinius, kovojusius dėl mūsų krašto laisvės ir gerovės — tai yra dabar griežiausias ir kategoriškiausias visos Lietuvos liaudies reikalavimas. Plačiai atidaryti kalėjimus ir koncentracijos stovyklas ir išleisti geriausius mūsų krašto žmones — to troškta ir reikalauja šiandieną visi Lietuvos krašto piliečiai, kurie žino, jog negalimas nuosirdus pakto su SSSR vykdymas, kol ištikimiausieji to pakto gynėjai kankinami kalėjimuose. Laisvę politiniams kaliniams, kovojusiems dėl Lietuvos nepriklausomybės!

Į jų vietas kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose turi eiti tie, kurie išdavimu ir provokacijomis, niekšišku veidmainiavimu sabotavo Lietuvos SSSR pakta ir visokiomis progomis stengėsi parduoti mūsų krašto nepriklausomybę."

Sugretinę šitą komunistų laikraštuko reikalavimą su tais užtikrinimais, kuriuos pareiškė einas Respublikos prezidento pareigas Justas Paleckis per savo pirmąją kalbą radijo bangomis, galėsime lengvai suprasti, kad tiek pats "griežiausias ir kategoriškiausias visos Lietuvos liaudies reikalavimas", tiek ir pats pirmasis naujosios vyriausybės žingsnis patenkinti tuos "ilgai visų laukto reikalavimus" tikrai buvo suredaguoti SSSR pasiuntinybėje Kaune. Jų stilius nuostabiai vienodas. Tik "Liaudies Balsas" atvira pasakė, kodėl tie politiniai kaliniai, tie "geriausi mūsų krašto žmonės" turi būti nedelsiant paleisti. O tai todėl, kad be jų "negalimas nuosirdus pakto su SSSR vykdymas".

Šia proga įsidėmėtina, kad po 1939 m. spalio 10 dienos, būtent, po savitarpinės pagalbos pakto su SSSR priverstinio pasirašymo, Lietuvos komunistai tikrai buvo pakėlę savo galvas. SSSR įgulų ir Maskvos pasiuntinybės Kaune remiami, komunistai pradėjo vykdyti įvairius nusikalstamuosius veiksmus ir dėl to Lietuvos saugumo organams teko imtis kai kurių priemonių prieš išsišokėlius. Tėpraslinkus tik porai dienų po pakto pasirašymo, būtent, 1939.X.12, buvo suimti devyni išsišokėliai, jų tarpe ir Justas Paleckis, o kitą dieną dar 18 panašių veikėjų, kurie beveik visi buvo žydai. Bet, pagaliau, spalio 14 d. suėmus dar 35 žydus komunistus, komunistinių elementų veikla Lietuvoje buvo paraližuota. Dabar ji stipriau galėjo pasireikšti tik po 1940 m. birželio 15 dienos įvykių.

Visi šie 62 komunistai ir sudarė tuos ištikimiausius "pakto gynėjus", apie kuriuos taip energingai ir su tokia užsidegimu rašė "Liaudies Balsas", ir kurių išlaisvinimas buvo virtęs pirmuoju Liaudies Vyriausybės žingsniu.

Subolševikinta Lietuvos spauda apie politinių kalinių išlaisvinimą rašė kelias dienas iš eilės. Komunikatus apie jų paleidimus gausiai multiplikuoavo telegramų agentūra "Elta". Vienas įdomiausių šios rūšies komunikatų yra šitoks:

"Kaunas, VI.19. Elta. Einančio Respublikos Prezidento pareigas ir vyriausybės pareikšimas:

Einas Lietuvos Respublikos Prezidento pareigas ir vyriausybę laikome savo pirmąja pareiga atitaisyti buvusį neteisėtingumą, taikytą lietuvių tautai. Pirmoje eilėje siekiame išlaisvinti neteisėtingai ir administraciniu būdu nubastuosius politinius kalinius.

Remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 130 straipsniu, einas Respublikos Prezidento pareigas, Teisingumo Ministeriui

S L A PROBLEMOS

Ką veikia vadinamoji įstatų komisija?

Pereitame Dirvos numeryje Pr. Skardžius rašė, kad SLA pavadinimas neatitinka lietuvių kalbos taisyklių. Lietuviškai turėtų būti Amerikos Lietuvių Susivienijimas, o ne Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Taigi ir ALS, o ne SLA.

Iš tikrųjų, daug kam krinta į akis tas didžiausias lietuvių organizacijos pavadinimas, suredaguotas pagal slaviškos sintaksės pavyzdį. Tai yra "zwiazkų" laikų liekana, užsilikusi ligi šiol per nesupratimą. Nesupratimas įvyko ir paskutiniame seime. Kaip tik Pr. Skardžius pastebėjo, kad buvo pasiūlymas organizacijos vardo reikalui, tačiau jis nebuvo nei svarstytas, kadangi įstatų Komisija pareiškė, jog to nei svarstyti negalima, nes, esą, tai priešinga pagrindiniams dėsniams, kurių negalima keisti.

Štai šis įstatų Komisijos pareiškimas ir verčia kelti klausimą — ką veikia ta komisija, ar ji tikrai iki galo apgalvoja savo rekomendacijas, ar ji iš viso dirba tą darbą, kurį jai paverda organizacijos konstitucija. Nes čia paminėtoji rekomendacija sukelia labai pamatuotų abejojimų, ar viskas yra taip, kaip turėtų būti. Ir štai dėl ko.

Pradžioje buvo įregistruotas toks vardas: "Susivienijimas Lietuwniku Amerike". Jeigu tas vardas būtų kokia nors neliečiamybė, tai ir šiandien turėtumėm tą vardą taip rašyti, nors visiems tai atrodytų keista ir gal net juokinga. Jei prieš 60 su viršum metų ir galėjo būti vartojama tokia rašyba ir sintaksė, tai šiandien ji būtų tokia seniena, kurią net ir didžiausiems konservatoriams būtų nepatogu vartoti.

Jono Tareilos pirmininkavimo ir Jono Žemantausko (Zemantowsky) sekretoriavimo laikais, 1908 metais, jau šalia šito vardo matome vartojamą skliaustuose ir angliską pavadinimą — Lithuanian Alliance of America.

Šitą vertimui į anglų kalbą atsirasti nereikėjo jokių konstitucijos nei chartos keitimų. Pradėjo taip rašyti ir tiek, nežiūrė net to, kad vertimas nebuvo labai tikslus, kadangi, kaip Pr. Skardžius jau pastebėjo, žodis "Amerike" išverstas ne "in America", bet "of America".

1927 metais, S. Gegužio pirmininkavimo ir P. Jurgeliūtos sekretoriavimo laikais per teismą buvo oficialiai pakeistas susivienijimo vardas, būtent pirmas įregistruotas vardas visai panaikintas ir vieton jo įrašytas tik angliskas — Lithuanian Alliance of America.

Tai dar vienas faktas, kuris rodo, kad susivienijimo vardui net iš pagrindų pakeisti nėra jokių teisinių kliūčių. Įstatų komisija, kuri sako, kad vardo keitimas yra priešingas nekeičiamiems pagrindiniams dėsniams yra netiesa. Taip tvirtindama komisija parodo, kad ji nėra jai pavesto dalyko žinovė.

Nuo 1927 metų ligi šiol jokio pakeitimo susivienijimo vardo reikalui nėra buvę, taigi teisiškai nėra jokio "Susivienijimo Lietuwniku Amerikoje, o yra tik "Lithuanian Alliance of America". Lietuviškas pavadinimas yra tik oficialaus ir teisiškai pripažinto pavadinimo vertimas.

Esamas vertimas, aišku, nėra teisingas vertimas. Kaip Pr. Skardžius nurodė, jis ne tik netaisyklingas lietuvių kalbos atžvilgiu, bet ir netikslus angliskoj vardo atžvilgiu.

Jis vertimas nėra vartojamas jokiuose susivienijimo dokumentuose, kadangi jie rašomi anglų kalba. Tik konstitucijos ir skyrių santvarkos įstatų pradžioje tas vertimas yra įdėtas skliaustuose, taip, kaip pirmą buvo dedamas angliskasis vertimas. Šiaip jau lietuviškai šis vardas vartojamas tik lietuviškai rašomuose raštuose, spaudoje ir lietuviškai sakomose kalbose.

Ar lietuviškas pavadinimas bus vienaip ar kitaip suredaguotas, ar jo rašyba tokia ar kitokia — teisinės reikšmės tas neturi jokios. Todėl ir jam pataisyti, pakeisti — žinoma, laikantis ko arčiausiai prie angliskoj pavadinimo prasmės — nėra ne tik jokių kliūčių, bet nereikia ir jokių formalių nutarimų. Tuomi nei seime nereikia varginti. Susivienijimo vadovybė matydama aiškią kalbos ir turinio klaidą lietuviškame pavadinime, kiekvieną metų gali (ir turėtų) įsakyti visų pirma savc įstaigai bei kuopoms pradėti vartoti taisyklingą lietuvišką organizacijos pavadinimą. Praeitų metų ir visi prapratų sakyti "Amerikos Lietuvių Susivienijimas" arba "ALS".

Užkietėjimas klaidoje nieku negali būti teisinamas. Pasilikimas su tokia dviguba klaida galėtų būti laikomas tik apsielėdimu.

Tiesa, tas pasiūlymas, kuris buvo minėtame seime, siekė kiek toliau. Siūlyta susivienijimą pavadinti Amerikos ir Kanados Lietuvių Susivienijimu. Šitai keičiant, reiktų keisti ir angliską pavadinimą, pridėdant prie jo "and Canada", arba vietoj "of America" įrašant "of North America".

Ir toks pakeitimas nebūtų negalimas, kaip tą klaidingai tvirtina įstatų komisija. Reiktų tik atlikti tokį patį formalumą, koks buvo atliktas 1927 metais, panaikinant, kad ir archaishka, bet lietuvišką vardą, ir įvedant jo vietoj angliską.

Šis pakeitimas, žinoma, galėtų būti atmetamas kitais sumetimais, tik ne tais, kuriuos komisija pareiškė. Būtent todėl, kad dabartinis pavadinimas yra platus, negu silpnas. Amerika, jei nori, gali suprasti visą Amerikos žemyną, o ne vien tik šiaurinę Ameriką arba JAV ir Ka-

thuanian Alliance of America. Šitą vertimui į anglų kalbą atsirasti nereikėjo jokių konstitucijos nei chartos keitimų. Pradėjo taip rašyti ir tiek, nežiūrė net to, kad vertimas nebuvo labai tikslus, kadangi, kaip Pr. Skardžius jau pastebėjo, žodis "Amerike" išverstas ne "in America", bet "of America".

1927 metais, S. Gegužio pirmininkavimo ir P. Jurgeliūtos sekretoriavimo laikais per teismą buvo oficialiai pakeistas susivienijimo vardas, būtent pirmas įregistruotas vardas visai panaikintas ir vieton jo įrašytas tik angliskas — Lithuanian Alliance of America.

Tai dar vienas faktas, kuris rodo, kad susivienijimo vardui net iš pagrindų pakeisti nėra jokių teisinių kliūčių. Įstatų komisija, kuri sako, kad vardo keitimas yra priešingas nekeičiamiems pagrindiniams dėsniams yra netiesa. Taip tvirtindama komisija parodo, kad ji nėra jai pavesto dalyko žinovė.

Nuo 1927 metų ligi šiol jokio pakeitimo susivienijimo vardo reikalui nėra buvę, taigi teisiškai nėra jokio "Susivienijimo Lietuwniku Amerikoje, o yra tik "Lithuanian Alliance of America". Lietuviškas pavadinimas yra tik oficialaus ir teisiškai pripažinto pavadinimo vertimas.

Esamas vertimas, aišku, nėra teisingas vertimas. Kaip Pr. Skardžius nurodė, jis ne tik netaisyklingas lietuvių kalbos atžvilgiu, bet ir netikslus angliskoj vardo atžvilgiu.

Jis vertimas nėra vartojamas jokiuose susivienijimo dokumentuose, kadangi jie rašomi anglų kalba. Tik konstitucijos ir skyrių santvarkos įstatų pradžioje tas vertimas yra įdėtas skliaustuose, taip, kaip pirmą buvo dedamas angliskasis vertimas. Šiaip jau lietuviškai šis vardas vartojamas tik lietuviškai rašomuose raštuose, spaudoje ir lietuviškai sakomose kalbose.

Ar lietuviškas pavadinimas bus vienaip ar kitaip suredaguotas, ar jo rašyba tokia ar kitokia — teisinės reikšmės tas neturi jokios. Todėl ir jam pataisyti, pakeisti — žinoma, laikantis ko arčiausiai prie angliskoj pavadinimo prasmės — nėra ne tik jokių kliūčių, bet nereikia ir jokių formalių nutarimų. Tuomi nei seime nereikia varginti. Susivienijimo vadovybė matydama aiškią kalbos ir turinio klaidą lietuviškame pavadinime, kiekvieną metų gali (ir turėtų) įsakyti visų pirma savc įstaigai bei kuopoms pradėti vartoti taisyklingą lietuvišką organizacijos pavadinimą. Praeitų metų ir visi prapratų sakyti "Amerikos Lietuvių Susivienijimas" arba "ALS".

Užkietėjimas klaidoje nieku negali būti teisinamas. Pasilikimas su tokia dviguba klaida galėtų būti laikomas tik apsielėdimu.

Tiesa, tas pasiūlymas, kuris buvo minėtame seime, siekė kiek toliau. Siūlyta susivienijimą pavadinti Amerikos ir Kanados Lietuvių Susivienijimu. Šitai keičiant, reiktų keisti ir angliską pavadinimą, pridėdant prie jo "and Canada", arba vietoj "of America" įrašant "of North America".

Ir toks pakeitimas nebūtų negalimas, kaip tą klaidingai tvirtina įstatų komisija. Reiktų tik atlikti tokį patį formalumą, koks buvo atliktas 1927 metais, panaikinant, kad ir archaishka, bet lietuvišką vardą, ir įvedant jo vietoj angliską.

Šis pakeitimas, žinoma, galėtų būti atmetamas kitais sumetimais, tik ne tais, kuriuos komisija pareiškė. Būtent todėl, kad dabartinis pavadinimas yra platus, negu silpnas. Amerika, jei nori, gali suprasti visą Amerikos žemyną, o ne vien tik šiaurinę Ameriką arba JAV ir Ka-

nadą. Todėl šis kanadiečių pasiūlymas neduoda nieko nauja. Kanadoje yra susivienijimo skyrių, jų ten gali steigtis ir daugiau (jei tik susivienijimas prisiderina prie vietinių įstatymų) ir dabartinis vardas to ne tik nekludo, bet ir pilnai apima kanadiečius. Kadangi tai yra Lithuanian Alliance of America, bet ne of the United States of America.

Taigi komisija visai nepataikė su savo nuomone...

Jei pažvelgsime į daugelį kitų tos pačios komisijos prierašų, tai pamatysime irgi panašų vaizdą.

Pavyzdžiui, buvo pasiūlymas, kad seimuose delegatai galėtų išrinkti seimo pirmininką. Įstatų komisija rašo: "Nepraktiškas įnešimas, atmesti".

Niekas neklausia komisijos nuomonės apie praktiškumą. Jos pareigos yra visai kitokios.

Konstitucijos VI straipsnio 4 punktą sako: "Visi dalykai, liečią pataisymą ar priėmimą naujų įstatų, taisyklių ar potvarkių, kurie nėra jau pavesinti Vyriausiai Vykdomajai Tarybai, turi būti perduoti Įstatų Komisijai."

XIX straipsnio 3 punktą sako: "Kiekvienas toks pasiūlytas pataisymas, pakeitimas ar panaikinimas turi būti raštu patiektas Įstatų Komisijai mažiausiai 90 dienų prieš Seimą, kuri turi patikrinti ir sutvarkyti kiekvieną tokį pataisymą, pakeitimą ar panaikinimą ir turi pasirūpinti, kad jie būtų atspausdinti oficialiame susivienijimo laikraštyje mažiausiai 30 dienų prieš Seimą visuotiniame įvertinime."

Iš to matyti, kad komisijos pareiga yra patikrinti, ar pasiūlymas galima suderinti su kitais, pakeisti nesiūlomais, konstitucijos nuostatais, ir, jeigu tokių kliūčių nėra, tai paruošti jį tokia forma, kokia jis turėtų būti priimtas, jeigu seimas norėtų jį priimti.

Minėtu atveju komisijos pareiga buvo suredaguoti tokį pasiūlymą:

"Article II, Section 4 shall be amended to read as follows:

4. — It shall be the duty of the Supreme President to preside at all meetings of the Supreme Executive Board. He shall ... etc."

Čia būtų iš dabartinio teksto praleisti šie žodžiai: "to preside at all meetings of the Supreme Assembly and".

Šalia to turėtų būti suredaguotas ir kitas pakeitimas, būtent III straipsnio 6 punkto. Čia skirsnelis f) Election of officers of the Convention" turėtų būti numatytas perkelti aukščiau — į b, c ar d vietą, žodžiu sakant, prieš komisijų skyrimą.

(Perkelta į 5-tą pusl.)

Tik pačios Tarybos pasiūlymai ir dar vienas pasiūlymas (126 kuopos) buvo šiame seime suredaguoti ir daugiū turi būti. Tą darbą, matyt, atliko patys siūderina prie vietinių įstatymų) ir dabartinis vardas to ne tik nekludo, bet ir pilnai apima kanadiečius. Kadangi tai yra Lithuanian Alliance of America, bet ne of the United States of America.

Taigi komisija visai nepataikė su savo nuomone...

Jei pažvelgsime į daugelį kitų tos pačios komisijos prierašų, tai pamatysime irgi panašų vaizdą.

Pavyzdžiui, buvo pasiūlymas, kad seimuose delegatai galėtų išrinkti seimo pirmininką. Įstatų komisija rašo: "Nepraktiškas įnešimas, atmesti".

Niekas neklausia komisijos nuomonės apie praktiškumą. Jos pareigos yra visai kitokios.

Konstitucijos VI straipsnio 4 punktą sako: "Visi dalykai, liečią pataisymą ar priėmimą naujų įstatų, taisyklių ar potvarkių, kurie nėra jau pavesinti Vyriausiai Vykdomajai Tarybai, turi būti perduoti Įstatų Komisijai."

XIX straipsnio 3 punktą sako: "Kiekvienas toks pasiūlytas pataisymas, pakeitimas ar panaikinimas turi būti raštu patiektas Įstatų Komisijai mažiausiai 90 dienų prieš Seimą, kuri turi patikrinti ir sutvarkyti kiekvieną tokį pataisymą, pakeitimą ar panaikinimą ir turi pasirūpinti, kad jie būtų atspausdinti oficialiame susivienijimo laikraštyje mažiausiai 30 dienų prieš Seimą visuotiniame įvertinime."

Iš to matyti, kad komisijos pareiga yra patikrinti, ar pasiūlymas galima suderinti su kitais, pakeisti nesiūlomais, konstitucijos nuostatais, ir, jeigu tokių kliūčių nėra, tai paruošti jį tokia forma, kokia jis turėtų būti priimtas, jeigu seimas norėtų jį priimti.

Minėtu atveju komisijos pareiga buvo suredaguoti tokį pasiūlymą:

"Article II, Section 4 shall be amended to read as follows:

4. — It shall be the duty of the Supreme President to preside at all meetings of the Supreme Executive Board. He shall ... etc."

Čia būtų iš dabartinio teksto praleisti šie žodžiai: "to preside at all meetings of the Supreme Assembly and".

Šalia to turėtų būti suredaguotas ir kitas pakeitimas, būtent III straipsnio 6 punkto. Čia skirsnelis f) Election of officers of the Convention" turėtų būti numatytas perkelti aukščiau — į b, c ar d vietą, žodžiu sakant, prieš komisijų skyrimą.

Iš to matyti, kad komisijos pareiga yra patikrinti, ar pasiūlymas galima suderinti su kitais, pakeisti nesiūlomais, konstitucijos nuostatais, ir, jeigu tokių kliūčių nėra, tai paruošti jį tokia forma, kokia jis turėtų būti priimtas, jeigu seimas norėtų jį priimti.

Minėtu atveju komisijos pareiga buvo suredaguoti tokį pasiūlymą:

"Article II, Section 4 shall be amended to read as follows:

4. — It shall be the duty of the Supreme President to preside at all meetings of the Supreme Executive Board. He shall ... etc."

Čia būtų iš dabartinio teksto praleisti šie žodžiai: "to preside at all meetings of the Supreme Assembly and".

Šalia to turėtų būti suredaguotas ir kitas pakeitimas, būtent III straipsnio 6 punkto. Čia skirsnelis f) Election of officers of the Convention" turėtų būti numatytas perkelti aukščiau — į b, c ar d vietą, žodžiu sakant, prieš komisijų skyrimą.

Iš to matyti, kad komisijos pareiga yra patikrinti, ar pasiūlymas galima suderinti su kitais, pakeisti nesiūlomais, konstitucijos nuostatais, ir, jeigu tokių kliūčių nėra, tai paruošti jį tokia forma, kokia jis turėtų būti priimtas, jeigu seimas norėtų jį priimti.

Minėtu atveju komisijos pareiga buvo suredaguoti tokį pasiūlymą:

"Article II, Section 4 shall be amended to read as follows:

4. — It shall be the duty of the Supreme President to preside at all meetings of the Supreme Executive Board. He shall ... etc."

Čia būtų iš dabartinio teksto praleisti šie žodžiai: "to preside at all meetings of the Supreme Assembly and".

Šalia to turėtų būti suredaguotas ir kitas pakeitimas, būtent III straipsnio 6 punkto. Čia skirsnelis f) Election of officers of the Convention" turėtų būti numatytas perkelti aukščiau — į b, c ar d vietą, žodžiu sakant, prieš komisijų skyrimą.

Iš to matyti, kad komisijos pareiga yra patikrinti, ar pasiūlymas galima suderinti su kitais, pakeisti nesiūlomais, konstitucijos nuostatais, ir, jeigu tokių kliūčių nėra, tai paruošti jį tokia forma, kokia jis turėtų būti priimtas, jeigu seimas norėtų jį priimti.

Taupyti galima ir laisškai! Prašykite informaciją paštu!

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N.

PIGIOS PASKOLOS NAMAMS

TAUPYK SAUGIAI... mes per 41 metus visiems išmokėjome paskolavimus

Turtas per 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas per 2 1/2 milijono U. S. Government Securities ir grynais pinigais per 12 milijonų

STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA CHICAGOJE

Federal Savings & Loan Insurance Corporation narys

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT & MGR.

4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois

TELEFONAS: Virginia 7 - 1141

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4. Trečiadieniais nuo 9 iki 12 dienų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vak.

MŪSŲ KALBA

Redaguoja
Pranas Skardžius

KURGI TAS PRANAŠUMAS?

P. Jonikas, Naujienų "Kalbos dalykų" skyriaus redaktorius, tokia antrašte vėl parašė 251 ir 254 numeruose ilgoką straipsnį, kur jis mėgina atremti mano priekaištus, padarytus jam š. m. Dirvos 40 numeryje. Čia naujų įrodymų jis neduoda, kombinuoja senus dalykus ir gale prieina išvadą, kad naujai siūlomasis joto vartojimas 1) turis išimčių, 2) esą dar neįrodyta, kad šis siūlymas mažiau turėtų išimčių, 3) to siūlymo autoriai negalint bent kiek tiksliau suformuluoti naujojo rašymo taisyklės, 4) pats rašybos įpročių keitimas apsunkina įprastuosius rašybos persimokymus, 5) naujasis siūlymas esąs nenuoseklus, 6) naujovinėms nepateikia nusivertinčių argumentų ir tt.

Norint atsakyti į šitos rūšies klausimus, tekty visą ginčą pradėti nuo pradžios ir juo toliau, juo daugiau pasinerinti abstrakčiose diskusijose, kurios neturėtų didesnę reikšmę šių dienų vartosenai, nes iš vienos pusės mano oponentas apie joto vartojimą, jo paties žodžiais tariant, daugiausia rašo reliatyviai, ne iš esmės; iš kitos pusės juo toliau, juo daugiau jis klumpsta į painiavas ir priešingumus, kurie patį reikalą tik aptamsina, ne išaiškina. Taigi nerodamas, kad toliau tuščiai būtų diskutuojama pagal velionies M. Durio formuluotą receptą "Vienas sako ryna, kitas Kataryna", aš į P. Joniko naujus priekaištus tiesiogiai neatšakysiu, bet kalbėsiu daugiau sia faktais ir tik probėgsmiais pastebėsiu, kur P. Jonikas klysta arba jo teigimai atmestini.

1. Sambalsis ir jo vartojimas

Mūsų gyvoje žmonių kalboje, tarmėse, kad būtų lengviau tarti, kartais tarp dviejų tiesiogiai susiduriančių balsių yra įterpiamas priebalsis arba atitinkamos tokių balsių grupės sutraukiamos ar kaip kitaip pakeičiamos. Pvz. veiksmazodinės bendrinės kalbos lytis pa-**ėmė**, nu-**ėjo**, pasi-**ilgo**, api-**arė**, apsi-**avė**, apsi-**ėmė**, pa-**imti**, nu-**ėiti**, pa-**aruo**dė yra liaudinėje kalboje tariamos: pa-**jėmė**, nu-**ėjo** arba nu-**vėjo** (nuvejo), pa-**sijilgo**, apsi-**avė**, apsi-**avė** arba apsi-**avė**, apsi-**jėmė** arba apsi-**ėmė**, pa-**jimti**, nu-**ėiti**, nu-**ėiti** arba nai-**i**, pa-**ruodė** ir tt. Bet bendrinėje kalboje, kuri nėra visiškai liaudinės kalbos kopija, mes paprastai šitokių garsinių perdirbinių nevartojame, — jų vietoje vartojame sambalsines, arba hiati-nes, lytis, tai yra tokias, kuriose sandūriniai balsiai tariami skirtingai, tarp jų neįspraudžiamas joks priebalsis ir sandūrinės balsių grupės paprastai nėra kaip nors kitaip pakeičiamos. Lytyse pa-**ėmė**, apsi-**avė**, pa-**sijilgo** mes neterpiame joto, tariame be joto: pa-**ėmė**, apsi-**avė**, pa-**sijilgo**. Balsių grupės i-a lytyse api-**arė**, apsi-**avė** nepaverčiame į ie (api-**erė**, apsi-**erė**) arba į a su priešstovinčiu minkštu priebalsiu (aps-**avė**; kirčiuojamas priešdėlis ap-); o žodžiuose nuei-**i**, pa-**ruodė** nesutraukiame balsių grupių uei, aa į ai, a., nors šiaip jau beveik visuotiniai sakome neiti, nėjo iš neiti, neėjo. Visai panašiai ir sudėtinus žodžius triaušė "to-**kia** kepurė", triakis ir kt. tariame ne tr-**aušė** arba tri-**aušė**, tr-**akis** arba tri-**akis**, bet tri-**aušė**, tri-**akis**, nors vienoduose arba artiminiuose balsius kartais sutraukiame, pvz. vienakis iš viena-**akis**, pelėda iš pelėda ir kt.

2. Sambalsis svetimybėse.

Kaip daugely bendrinės kalbos grynai lietuviškų žodžių, taip ir tarptautinėse svetimybėse lig šiol buvo ir tebėra gana dažniai

vartojami sambalsiai, t. y. sandūriniai balsiai tariami skirtingai ir tarp jų neįspraudžiamas joks priebalsis, visų pirma jotas, šio kio vartosenos žymesni atvejai yra šie:

1. i — a: diafragma, diagrama, dialektas, dialogas, driada, inicialas, iniciatyva, jeremiada, maniakas, materializmas, miriada, pianinas, plagiatas, socialistas, socialus; Adrianopolis, Ariadna, Brianas, Diana, Indianapolis (P. Jonikas rašo Indianapolis, bet, pasiteiravus kompetentingoje amerikiečių įstaigoje, pasirodė, kad šis jo rašymas yra klaidingas), Maklavelis (it. Machiavelli), Marianapolis, Priamas, Niagara, Santiago, Satobrianas...

2. i — o: aksioma, biblioteka, biografija, biologija, embrionas, embriologija, ichtiosauras, fiordas, marionetė (iš pr. marionette), periodas, racionalizmas, sionizmas, sociologas, trio, triolėtas; Albionas, Diogenas, Diokletianas, Dionisas, Dioskuras (ir dioskuras "neperskiriamas draugas"), Etiopija (ir etiopas), Hesiodas, Sionas (ne Sijonas)...

3. a — e arba e — a: aerolitas, aerodromas, aeroplanas, idealas, okeanas, teatras, toreadoras; Beatricė...

4. e — o arba o — e: akordeonas, alveolės, archeologija, areopagas, homeopatija, ideologija, paleografija, teologija, teorija; Napoleonas, Reomiras...; koe-dukacija, koeficientas, poetas, poezija...

5. Kiti atvejai: dualizmas, donžuanas, ritualas, tualetas, duelis, duetas; aoristas, faro-**nas**, oazė; ateizmas, deizmas, teizmas; mozaika, intucija, kazuistika; triumfas, triumviratas; ateneumas, linoleumas; koo-**racija**, koordinata...

Šalia to dar tenka ypatingai pastebėti, kad tam tikrose vientisinėse svetimybėse vartojame priegais -ijas, -ija, tas pačias, kaip ir lietuviškuose žodžiuose, pvz. galvijas, kalavijas, duelis, sūnija ir kt., bet išvestinių sudėtinųjų svetimybų rašybos tiesiogiai neįjungiame su šiomis priegais, pvz.: biblija — bibliofilas, racija — racionalizmas, radijas — radiologija, radiotechnika, Adria — Adrianopolis, Indija — Indiana, nete, Marianapolis; plg. dar: ge-Indianapolis, Marija — mari-nijus — genialus, herojas arba herojus — heroizmas, idėja — ideologija ir kt.

(Bus daugiau)

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

Austynas Ema, Ruta, Marta, Erika, Anna, Zelma — Chicago, Ill.
Bendikienė Julė - Janina — Bronx, N. Y.
Blazaitis Agota, Juozas, Zita — Hartford, Conn.
Brazaitis Bernardas, Darius-K., Eleonora, Agota — Detroit, Mich.
Bruzaitienė Tamara — Kenosha, Wisc.
Burdulis Jonas, Salimėja, Albina, Akvaliona, Birutė — Worcester, Mass.
Fedorovičius Kazimieras, Franciska, Zenija, Lidvina — Chicago, Ill.
Ivanauskas Adolfas — Oxford, Mass.
Gabrusevičius Jonas, Elena, Algimantas-Jonas — Chicago, Ill.
Gantautas Antanas, Eleonora — Bridgeport, Conn.
Grinis Alfonsas — Maywood, Ill.
Imonaitis Benediktas — Chicago, Ill.
Jakomaitis Kristupas, Anna, Edite, Voldemaras — Chicago, Ill.
Jančiukas Pranas, Aldona, Vytautas, Rūta-Ona — Plymouth, Pa.
Jonaitis Antanas — Cleveland, Ohio.
Kaminskas Feliksas — Chicago, Ill.
Kasperavičius Antanas, Antanina, Vidija, Romanas, Livija, Virgilijus — S. Boston, Mass.

Kazilionis Antanas — Linden, N. J.
Koroncevičius Borisas, Uljana, Marija — New York, N. Y.
Krumplys Jonas, Danutė, Christina — Chicago, Ill.
Liegus Kazys — Paterson, N. J.
Leikus Vladas — Peotone, Ill.
Maknys Jonas — New York, NY
Maruškevičius Teresė, Alina — Chicago, Ill.
Mikalainis Alfonsas — Worcester, Mass.
Plienaitis Juozas, Marcelė, Pijus, Jonas — Detroit, Mich.
Rainsys Ona, Zita-Maria, Ramutė — E. Chicago, Ind.
Ruokis Jonas — Lyndhurst, N.J.
Reimonaitė Olga — Scranton, Pa.
Šafrončikas Nikodemus, Ona — Auburn, Mass.
Stankus Pranas, Ona, Juozapas, Pranciškus — Worcester, Mass.
Ufartas Juozapas — Almont, Mich.
Vanagienė Michalina, Stasė — Chicago, Ill.
Vilutis Kazys — Lewiston, Me.

Seniausios ir gražiausios iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$2.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

Šalis, kur nėra policijos

Aštuonis mėnesius paprastai laikrodžiai, kokius mes turime, Špicbergene yra mažaverčiai. Čia kiekvienais metais keturis mėnesius trunka diena ir keturis mėnesius naktis. Dėl to yra sunku tuo metu nustatyti, ar nueisi draugo pakviestas pas jį pietų valgyti 12 valandą dienos, ar 12 valandą nakties. Nuo spalio iki gegužės Špicbergene gyvena žmonės neturi jokio susiėkimo su pasauliu, išskyrus radiją. Tuo metu šia didžiulę salą, tysančią aukščiau Norvegijos, negali pasiekti jokie laivai. Net ir laivai ledlaužiai šiais mėnesiais nepajėgia įveikti Špicbergens supančių ledynų. Taip pat lėktuvai gilesios žiemos mėnesiais negali nusileisti apledėjusiuose Špicbergeno plotuose.

Ir vis dėlto Špicbergene gyvena žmonijai. Aštuonis mėnesius metuose neturėdami jokio ryšio su pasauliu, čia gyvena 2,000 norvegų ir 2,000 rusų. Ir vieni, ir kiti dirba anglių kasyklose. Nuo pasaulio ir šių dienų propagandos įtakos atskirti angliakasiai Špicbergene vieni su kitais gerai sugyvena ir niekad neturi jokių konfliktų. Visi angliakasiai, dirbą Špicbergene, mokesčius moka Norvegijai. Anglies kasyklų administracija Špicbergene taip pat yra norvegų rankose.

Pragyvenimas Špicbergene yra gana pigus. Kas dienai išleidžia pusės dolerio vertės pinigų maistui, tas gali sau leisti įvairiausius skanėstus. Gėrimai taip pat nėra brangūs.

Būdinga tai, kad Špicbergene nėra jokios policijos. Tai bene vienintelė pasaulyje kertė (išskyrus laukinių gyvenimo būdą vedančius), kur apsieinama be policijos. Ne tik policijos, bet taip pat ir jokio kalėjimo bei arešto namų Špicbergene nėra. Špicbergeno gyventojai nereikalauja jokio paso. Ir jei čia atvyksta naujas angliakasyas, niekas nę nebando jo paklausti, iš kurio krašto jis bus atvykęs.

O šiaip, pažvelgus iš pirmojo požiūrio, Špicbergene tvarkomasi, tarsi čia būtų atskira valstybė. Čia net ir sava valiuta yra. Anglies kasyklas eksploatuojančios bendrovės darbininkams

moka atlyginimus "vietinė" valiuta.

Špicbergenas turi ir savus įstatymus bei taisykles. Viena jų gana drakoniska laivų atžvilgiu: — laivas, priartėjęs 5 jūrmiles prie Špicbergeno, neturi teisės panaudoti sirenų: — kad paukščių, kurių čia labai maža yra, neišbaitytų. Laukinių gaidžių (ančių rūšies paukščių) Špicbergene yra gausybė. Jų pūkus gyventojai naudoja pagalvėms ir patalynėms. Kadangi šių paukščių nepaprastai gausu, tai gyventojai jiems reikalingą kiekį pūkų prisirenka tiesiog iš gaidžių lizdų perėjimo metu. Tačiau giesmininkų paukščių Špicbergene kaip ir nėra. Tik vienišiais paukščiais, kurie retkarčiais išdrįsta šioje ledynų apsuptyje saloje pragysti, yra neįspūdingos dryžos (baltai juodai) startos. Ir jų nedaug, dėl to išleistos žiaurios taisyklės laivams, kad jie savo sirenomis neišvaikytų paskutinių giesmininkų.

Ledjūrio meškų Špicbergene gausu. Pirmaisiais, pavyzdžiui, pokariniais metais vienas Špicbergeno medžiotojas per mėnesį pūkus išleis 146 balvas. Tačiau jokių medžių šienkurių mokama iki \$60. Jaunų meškiukų paklausa yra žymiai didesnė, negu baltųjų meškų kailių. Daugelis zoologijos sodų jų nori įsigyti.

Amžinuose Špicbergeno ledynų kalnuose dar ir šiandien sutinkamas bizamas. Tai tam tikros rūšies ožka, primenantį Ti-pa pakankamai rasti.

Nemaža Špicbergene sutinkama sidabrinė ir mėlynųjų lapų žiemos mėnesiais ypač gundo vietos gyventojus leisti pavojingon (dėl pusnių ir šalčių) lapų medžioklėn, nes jų kailių paklausa yra gana didelė. Savu laiku Špicbergene buvo nemaža šiaurės elnių. Dabar šių gražių plačiaragių gyvulių skaičius nepaprastai yra sumažėjęs. Jų sumažėjimo priežastis — privisimas sulaukinėjusių šunų. Špicbergeno gyventojai arklio vietoje ledais ir sniegu roguotes traukti naudoja šunis. Savu laiku iš šios salos išsikeldami gyventojai šunis paliko. Tie šunys ilgąnį sulaukinėjo ir šiandien

jų tiek privisė, kad net užpuldinėja dabartinių Špicbergeno angliakasių vaikus. Tie sulaukinėję šunės daug išnaikino šiaurės elnių, sunkiai kovojančių su aštria vietos gamta. Vasaros mėnesiais Špicbergeno šiaurės elniai būna nepaprastai edrūs ir, palyginti, per trumpą laiką labai nutunka. Tačiau žiemos mėnesiais beveik nieko negauna esti ir išsilaiko iš sudarytų taukų atsargų.

Špicbergene nėra jokių kelių. Žiemos metu trunka dideli šalčiai ir visą laiką (ir vasaros mėnesiais) esąs įšalęs pagrindis ne-tiekia sąlygų kelių statybai. Žiemos metu gyventojai išmina sniege takus, kurie pavasarį tampa upeliais. Tirpstant sniegas su savimi nuneša visas apie angliakasių gyvenvietes žiemos mėnesiais susirinkusias šiukšles. Taip pat pavasarį iš gyvenamųjų patalpų išmetami kailiai, kuriuos nusineša vanduo; gyvenvietės išskojamos naujais kailiais.

Geologų teigimais, čia yra anglies, kuri sudariusi prieš 4 milijonus metų. Vaidų Špicbergene yra gana graži. Amžinieji ledų ir sniego kalnynai blizga juosva arba smaragdine spalva. Tačiau jokių medžių šienkurių mokama iki \$60. Jaunų meškiukų paklausa yra žymiai didesnė, negu baltųjų meškų kailių. Daugelis zoologijos sodų jų nori įsigyti.

Amžinuose Špicbergeno ledynų kalnuose dar ir šiandien sutinkamas bizamas. Tai tam tikros rūšies ožka, primenantį Ti-pa pakankamai rasti.

Nemaža Špicbergene sutinkama sidabrinė ir mėlynųjų lapų žiemos mėnesiais ypač gundo vietos gyventojus leisti pavojingon (dėl pusnių ir šalčių) lapų medžioklėn, nes jų kailių paklausa yra gana didelė. Savu laiku Špicbergene buvo nemaža šiaurės elnių. Dabar šių gražių plačiaragių gyvulių skaičius nepaprastai yra sumažėjęs. Jų sumažėjimo priežastis — privisimas sulaukinėjusių šunų. Špicbergeno gyventojai arklio vietoje ledais ir sniegu roguotes traukti naudoja šunis. Savu laiku iš šios salos išsikeldami gyventojai šunis paliko. Tie šunys ilgąnį sulaukinėjo ir šiandien

pasitaiko. Dėl didelių šalčių nėra sąlygų įvairioms bacioms plisti. Net ir peršalimai labai retai pasitaiko.

Žuvų Špicbergeno fjordų ištakuose taip pat tėra vienas rūšis — raudonasis upėtakis (forelė). Kitų žuvų rūšių nesutinkama. Tačiau sugaunamasis upėtakis savo skanumu pavaduoja kitas žuvis.

IŠ VOKIETIJOS

Vokiečiai praneša, kad 1950 m. buvo pastatyta 350,000 butų. Tuo tarpu Anglija tepajėgę bastatyti 170,000 butų.

Vokietijos porcelano pramonė vėl atkurta ir 50% jos gamybos eksportuojama. Didžiausias importas yra Amerika. Net 55% porcelano eksporto eina į Ameriką. Po to Vokietijos porcelaną dideliais kiekiais perka Brazilija, Italija ir Šveicarija.

Iš šmetinės cukraus gamybos Rytų Vokietijoje (ypač Zėmutinėj Saksonijoje) rusai paimsi 570,000 tonų cukraus reparacijų sąskaiton.

Vakary Vokietijos pramonės muge įvyks 1951 m. Hannoverje nuo vasario 28 d.

1951 metų pavasarį Koelno mieste vokiečiai rengia tarptautinę foto-kino pramonės parodą.

Prancūzija paprašė, kad Vakarų Vokietijos fabrikai jai pagamintų 70,000 auto padangų.

Amerikos aukštasis komisaras Vokietijoje gen. McCloy iš specialaus fondo vokiečiams paskyrė \$310,683 medicinos pagalbai, \$325,794 universitetų knygoms nupirkti, \$75,126 universitetų laikraščiams, \$12,450 universitetų įkalbamiesiems aparatams ir plokštelėms, \$50,000 pavyzdiniams kambariams mokyklose, \$23,000 parodomis ir tt.

Vokietijos gyventojų surašymo duomenimis, Vakarų Vokietijoje yra 47,557,926 gyventojų. Moterų yra 2,961,312 daugiau, negu vyrų. Tai paskutiniųjų dviejų karų pasekos.

SVEIKATA -- DIDYSIS TURTAS

DIRVOS SKYRIUS SVEIKATOS KLAUSIMAMS

Veda dr. D. Degesys, Cleveland

Šis tas apie tonsilas

Kiekvienas daktaras, apžiūrėdamas ligonį, visada nepraleidžia progos žvilgtelti į gerkles, nes gerklėje dažnai slypi daugelio ligų priežastys.

Jeigu mes paimtume ir patikrintume mikroskopu burnos arba gerklių gleivinę, tai rastume didelę daugybę įvairių bacilų. Dauguma iš jų yra nereikšmingos, bet dažnai su valgomais produktais arba kvėpavimo metu ten patenka ir taip vadinamųjų piktybinių bacilų, kurios sukelia gerklių uždegimą, o vėliau išsisklaido ir po visą kūną.

Tonsilos yra lyg pastatyti varčiai užpakalinėje burnos angelo, kurie saugoja, kad į mūsų kūną nepatektų ligos užkrėtėjai. Šitos liaukos, kai jos yra sveikos, gamina medžiagas, vadinamas antitoksinais. Antitoksinai naikina bacilų nuodus ir pačias bacilas.

Bet kartais tos liaukos būna nepajėgios sunaikinti patekusius užkrėtėjus ir jos pačios suserga. Tada liaukos parausta, gerklė ima skaudėti, ligonis skundžiasi, kad sunku nuryti, temperatūra pakyla.

Po keleto dienų šie reiškiniai praeina ir ligonis pagyja be komplikacijų. Bet kai kada bacilos išsukia abscesų formavimąsi pačiose liaukose. Arba tie uždegimai kartojasi taip dažnai, kad žmogus beveik kas met serga, vos tik prasidėjus šaltesniam orui.

Tas dažnas sirgimas vadinamas chronišku uždegimu. Šiuo atveju liaukų (tonsilų) audinys surandėja, tarp jų randų susidaro kišenės ir ten bacilos laikosi nuolatos, siūsdamos nuodus į visą kūną. Šie nuodai sugadina širdį, inkstus ir kitus svarbius organus. Šiuo atveju širdies ne-

galima pagydyti kitaip, kaip tik išoperavus tonsilas.

Daug kas galvoja, kad tonsilų operuot yra negerai. Girdi, po operacijos vaikas gali susirgti vaikų paralyžium, arba sustot augęs.

Netiesa! Kol tonsilos yra sveikos, jų operuoti nereikia, bet jeigu jos pakenktos ir kartojasi chroniški uždegimai, tai jas būtina reikia išoperuoti, nes chroniškai užkrėstos tonsilos sukelia tokias ligas, kaip: reumatizmas, širdies ydos, skarlatina ir sunkūs viduriniai ausų uždegimai.

Tonsilų operacija labai paprasta. Tonsilos yra apsuotos plėvele, kuri labai lengvai atsidalina nuo raumėnų, prie kurių tos liaukos paprastai būna prisigladusios. Po operacijos vaikai būna labai laimingi, nes nei šalti gėrimai, nei ledai (ice cream) jiems jau nebūna pavojingi. Išoperuotas vaikas geriau jaučiasi ir sveikesnis auga.

Kitos liaukos, kurios vaikų amžiuje duoda daug rūpesčio, tai adenoidai. Jos yra užpakalinėje gerklės sienelėje ir kartais užauga didesnės, negu turėtų būti. Tokie padidėję adenoidai užspaudžia kvėpavimo takus ir vaikas turi kvėpuoti per burną. Naktį tokie vaikai kelia nerimą tėvams savo sunkiu kvėpavimu arba knarkimu. Tokių vaikų plaučiai gerai neišsivysto ir paprastai jų augimas sutrinka. Jie turi palinkima sirgti džiova.

Šių liaukų pašalinimas yra paprastas ir jas išima kartu su tonsilom.

Taigi baimė operuoti tonsilas yra nepagrįsta. Jeigu jos chroniškai užkrėstos, geriau išoperuoti.

SLA PROBLEMOS

(Atkelta iš 4-to pusl.)

galvoti, kad arba jie gana toli nuo teisinio galvojimo, arba labai jau nesigilina į savo uždavinį...

Pagalau, įstatų komisija savo sugestijas reiskia ir dėl tokių pasiūlymų, kurie neturi nieko bendra su įstatais.

Pavyzdžiui, trys pasiūlymai dėl centro ir Atlantic City namų. Įstatų komisija viena iš jų pasiūlymų pasiūlė "svarstyti", kitus du — "Paliekam seimui spresti".

Tie klausimai visai nėra "matters pertaining to the Constitution" ir todėl jie neturi būti nei perduodami įstatų komisijai. Čia yra gryni administraciniai — finansiniai klausimai, tad dėl jų turėtų pasisakyti visi kitos, būtent, finansų ir kontrolės komisijos. Tie pasiūlymai, tarp ko kita, nepriklauso nei prie tos rūšies, kurie turi būti iš anksto skelbiami organe,

nes tas reikalavimas numatytas tik santvarkos dalykams, o ne tokiems, kaip namų pirkimas ar pardavimas.

Taigi norėtusi, kad ateityje įstatų Komisija nusikratytų nuo tų dalykų, kurių iš jos konstitucija nereikalauja, bet atliktų tai, ko reikalauja. O dėl viso ko, būtų dar geriau, jei kuopos, rengdamos pasiūlymus, nepasitinkintų vien pagėdavimo pareikimu, bet siųstų jau parengtus pakeitimų pasiūlymus, panašiai, kaip tai daro Vykdomoji Taryba.

Naujas žodynas

V. Pėteraičio

"Mažasis lietuviškai - angliškai žodynas"

Gabija, 370 Union Ave, Bapoklyn 11, N. Y.

Kaina \$2.00.

SANTAUPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000

Budas pinigams taupyti

* Kiekvienas sutiks, kad nieko nėra geresnio, kaip turėti grynų pinigų, kai jų reikia. Dauguma to pasiekia per taupomą sąskaitą. Kodėl nepradėjus dabar, įnešant į Bank of Ohio bet kokią sumą.

Sustok ar telefonuok MAin 1-8100

6 patogios įstaigcos

FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORP. NARYS

— THE —

BANK OF OHIO

921 Huron Road ir Skyriai

LIETUVIAI AMERIKOJE

HARTFORD, CONN.

MOKYTOJŲ KONFERENCIJA

Lapkričio 26 d. (sekmadienį), 12:00 val., lietuvių paraprijos mokyklos patalpose įvyks lietuvių mokytojų konferencija lituanistinio švietimo ir mokytojų profesiniam reikalams aptarti.

Į konferenciją kviečiami visi lietuviai mokytojai, dabar dirbą ar anksčiau dirbę mokytojų darbą. Tikimasi, kad konferencijoje dalyvaus ir senieji Amerikos lietuviai mokytojai, norį bendradarbiauti šiais reikalais su tremtiniais mokytojais.

Konferencijos darbotvarkėje, be kelių referatų aktualiais lituanistinio švietimo klausimais, bus pranešimai iš vietų apie tuatinistinio švietimo klausimais, taip pat bus aptariami mokytojų profesiniai reikalai.

Konferenciją ruošianti komisija turi ne visų mokytojų Connecticute adresus, todėl negali visiems pasiūsti vardinį kvietimą į konferenciją. Šis pranešimas yra viešas visų mokytojų kvietimas į konferenciją.

Konferencijos reikalais informaciją galima gauti: J. Giedraitis, 1632 Broad St., Hartford, Conn.

RUOSIASI PADĖKOS DIENAI

Tremtinių komitetas, vykdydamas Hartford, Manchester ir apyl. tremtinių nutarimą, intensyviai ruošiasi padėkos dienai, kuri bus gruodžio 10 d. Programoj: 11 val. pamaldos už tremtinių atkvėtėjus ir kitus geradarius (pamokslą sakys prof. kun. Yla), 4 val. po piet specialus pobūvis — vakarienė lietuvių paraprijos mokyklos salėje.

Rengėjai yra susirūpinę, kad kiekvienas geradaris, atsikviečęs tremtinius į Hartford, Manchester ir apyl. nebūtų pamirštas. Todėl visi tremtiniai, kurie dėl įvairių aplinkybių išvyko iš šių apylinkių, maloniai prašomi ne vėliau lapkričio 15 d. pranešti savo atkvėtėjų ir kitokių geradarių vardus, pavardes ir adresus rengimo komisijai: V. Balčiūnas, 250 Collins St., Hartford, Conn.

Išskilimų metu visiems atkvičiamas bus įteikti specialūs padėkos lapai. Specialūs padėkos lapai bus įteikti ar paštu pasiūsti ir tiems geradariams, kurie tremtiniams padėjo susirasti darbą, butą, buvo siuntę siuntinių ir panašiai.

Hartfordo ir apylinkės tremtiniai, kurių adresus žino Komitetas, gaus smulkias informacijas paštu. Kas pranešimo negaus arba gyvena kitur — informacijų klauskite aukščiau nurodytu adresu.

IDOMUS KONCERTAS

Lapkričio 19 d. Hartforde koncertuos operos solistai Stasys Liepas ir Juzė Kristolaitytė. Šio koncerto visi Hartfordo lietuviai labai laukia. Jis įvyks Lietuvių Klubu patalpose ir prasidės 3 val. po piet.

KANDIDATUOJA Į CONN. SENATĄ

Teisėjas Frank Monchunas ir šiais metais kandidatuoja į Conn. valstybės senatą. Jis ir dabar yra senato atstovas. Hartfordiečiai lietuviai tikisi, kad F. Monchunas laimės ir šiuos rinkimus.

NELABAI PAVYKO LIETUVIŲ DIENA

ALT ir BALF skyrių rengta Lietuvių Diena nelabai pavyko. Svarbiausia, kad buvo mažai aukų rinkėjų ir todėl mažai pinigų tesurinko. Galvojant apie

DETROIT, MICH.

JAU RENGSIASI VASARIO 16-TAI

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras pradėjo ruošti tradiciniam Vasario 16-sios minėjimui. Jau išrinkta minėjimui rengti komisija: DLOC vicepirmininkas A. Rinkūnas, E. Pauzazienė, J. Pilka, J. Naruševičius, dr. Pr. Padalskis, dr. B. Balčiūnas ir J. Gliudys.

Išskilmingas minėjimas su prkalbomis ir menine dalimi įvyks

1951 metais vasario 4 d. Ukrainian Temple salėje.

DLOC prašo visas Detroito lietuvių organizacijas nerengti tą dieną savo rengimų, kad detroitiečiai galėtų ko skaitlingiausiai dalyvauti vasario šešioliktosios minėjime. Visas rengimo pelnas jau paskirtas Amerikos Lietuvių Tarybai, Lietuvos laisvinimo kovai vesti.

Smulkesnės žinios apie programą bus paskelbtos vėliau.

BALTIMORE, MD ALT SAJUNGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Spalio 31 d. Svetainės patalpose įvyko Amerikos Liet. Taut. Sąjungos 8 skyriaus susirinkimas, pirmininkaujant V. Velžiui ir sekret. Lietuvinkui, kuriame buvo pranešimas iš ALT S-gos konferencijos ir apsvartyta eilė klausimų.

PAMINEJO JTO SUKAKTĮ

Spalio 24 d., Jungtinių Tautų Organizacijos penkerių metų sukakčiai paminėti, Catonsville Women Club pakvietė Baltimoreje gyvenančius lietuvius dalyvauti Tautų Dienoje.

SLA pirmininkas adv. W. F. Laukaitis laikė paskaitą tema "Tautos už geležinės sienos", adv. E. Armanavičienė — apie naujakurių santykius su Amerika.

Po paskaitų jaunimo grupė pasirodė porą lietuvių tautinių šokių. Visame minėjime lietuvių užėmė centrinę vietą, nors tai ir ne jų buvo rengiama.

NAUJAS ŠEIMININKAS

J. Kriaučiūnas, buvęs kelis mėnesius Lietuvių Svetainės šeiminku, iš tų pareigų pasitraukė. Nauju šeiminku paskiriamas F. Laščiūkas. Aė.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raskandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivavimo, ko visada reikalauja draudros kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 5251

JONAS G. POLTER

Lietuvis
Namų Maliavotojas
Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTomac 1-6899

Mūsų specialybė virtuvių, vonių, arkų ir spalvotų langų PERTAISYMAS

Taip pat popieriuojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

Inž. J. Augustinavičius stato bažnyčią

Clevelando rytiniame rajone randasi naujoji lietuvių parapija. Jos organizatorius kun. Angelaitis, prisiglaudęs labai vargingose patalpose — bažnyčioje, kurias, jei ne ant pastato iškeltas kryžius, niekas ir nelaikytų bažnyčia.

Energingomis pastangomis ir triūsų kun. Angelaičiui jau pasisekė suorganizuoti tokią pinigų sumą, kuri leido įvykdyti bažnyčios statybos projektą konkursą, atlikti visus paruošiamuosius statybos darbus, įvykdyti statybos varžytines ir šiomis dienomis pradėti pačią statybą.

Dirvoje jau esame rašę, kad bažnyčia statoma pagal arch. S. Kudoko projektą, laimėjusį pirmąją premiją. Tame projekte konkurse tada dalyvavo 8 lietuviai inžinieriai. Konkursas ir buvo skelbiamas tik lietuvių inžinierių tarpe. Tai labai malonus reiškinys, kada lietuviškos parapijos atiduodamos suorganizuoti lietuvių rankoms. Juk mes čia turime tiek gerų specialistų, kad turime ne tik teisės, bet ir pareigos parodyti jų sugebėjimus.

Dar maloniau, kad bažnyčios ir statybos konkursą pasisekė laimėti lietuviui inžinieriui, statybos srityje jau turinčiam garbę praeiti. Prieš savaitę pasibaigęs statybos konkursas, kuris buvo vykdomas pagal visus

Lapkričio 1 d. įvykusių statybos išskilimų dalyviai

vyskupijos nustatytus reikalavimus, buvo laimėtas clevelandiečio inž. Juozo Augustinavičiaus.

Visų šventųjų dieną, dalyvaujant 200 parapijiečių, buvo pradėti pirmieji statybos darbai. Visi susirinkusieji turėjo galimybę įkasti pirmąjį kastuvą ir pradėti darbą. Bažnyčios pamatų pašventinimas ir oficialiosios išskilmės įvyksiančios kiek vėliau, kada bus tam pasiruošta. Dabar gi jau vyksta senųjų ir statybą trukdančių pastatų nugriovimas, žemės lyginimas ir pamatų kasimas. Žodžiu, darbas užvirė visu spartumu.

Jūsų korespondentas dalyvavo darbų pradžioje, turėjo galimybę matyti, su koku entuziazmu statybai ruošiamasi ir pasikalbėti su statybą laimėjusiu inž. J. Augustinavičium.

Inž. Augustinavičius, pradėdamas atsakinėti į mano statomus klausimus, paminėjo, kad jei jam tenka šią lietuvių bažnyčią statyti, ji negali neprisiminti visų tų lietuvių, ypač kun. Angelaičio, kurie jam parodė ir patikėjimo ir nepagailėjo gerų patarimų.

— Konkurse dalyvavo penkios statybos firmos. Jų tarpe tik viena lietuvių. Laimėjau varžbas todėl, kad pasiūliau pigiausią ir priimtinausią statybos kainą.

— Įdomu būtų patirti jūsų,

Inž. J. Augustinavičius, Fel. Baranauskas, kun. Angelaitis ir archit. St. Kudokas aptaria statybos planus.

kaip statybininko, praeiti?

— Statybos darbus savistoviai pradėjau vykdyti dar tada, kai buvau Universiteto suole. Pirmasis mano statybos darbas buvo Telsių amatų mokykla. Po to sekė Telsių ligonių kasų rūmai, linų fabrikas Telsiuose, pradžios mokyklos ir kiti pastatai Lietuvoje. Šalia to darbo te-

tes 20 mažesnių ir vieną dešimties butų (dr. Tamošaičių) namus. Visi šie namai yra mano ir projektuoti.

— Norėčiau ta proga išgirsti kiek duomenų ir iš jūsų biografijos.

— Kaip matai, — ėmė kalbėti juokaudamas inžinierius, — esu jaunas, tad lyg ir nėra kuo skaičiuojus nusteibinti. Bet jei jau reikia, galiu pasisakyti. Esu gimęs 1912 metais, ūkininkų šeimoje, Zemaičių Kalvarijoje. Augau 8 brolių ir 3 seserų šeimoje. Mokius Sedoje, Telsiuose ir aukštuosius statybos mokslus 1938 metais baigiau Vytauto Didžiojo Universitete, Kaune.

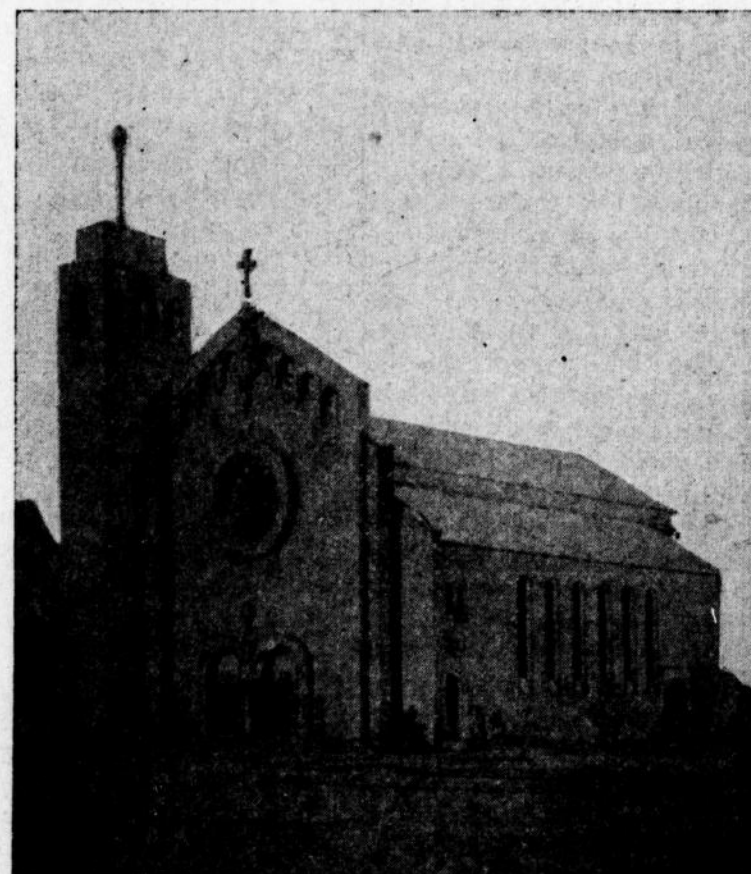
— Tik aš ir mano brolis dailininkas P. Augius esame atsidūrę Amerikoje. Kur kiti šeimos nariai, neturiu jokios žinios.

— Tai būtų lyg ir viskas. Bet, tiesa, kai rašysi Dirvoje apie šios bažnyčios statybą, tai būtinai neužmiršk priminti mūsų gero lietuvių Felikso Baranausko. Jis prieš 20 metų statė Clevelando šv. Jurgio bažnyčią, o dabar, dalyvaudamas parapijos komitete, padeda statyti ir šią bažnyčią.

Radau progos keliais žodžiais persimesti ir su Feliksu Baranausku, kuris buvo atėjęs įkasti pirmąjį naujos statybos kastuvą. Tai vienas iš vyresniosios Clevelando lietuvių kartos veikėjų, kuris džiaugiasi, kad čia atsirado nemažai naujų veikėjų ir lietuvių stiprintojų.

Grįždamas iš kuklių išskilimų galvojau, kaip būtų visiems lietuviams miela, jei ši naujoji bažnyčia, prie kurios statybos aktyviai prisideda ir naujieji ateiviai, tarnautų mūsų garbei ir ateičiai.

B. G.

Tokia statoma naujosios parapijos bažnyčia

Clevelande ir APYLINKĖSE

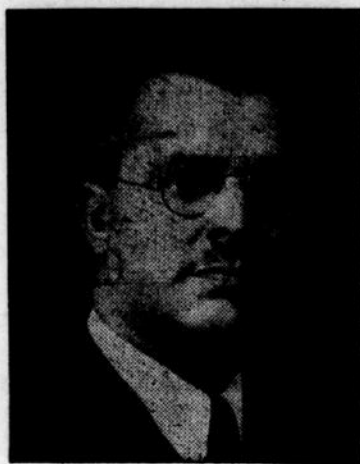
SLA LAUKIA SVEČIŲ

Kitą šeštadienį visos Clevelando SLA kuopos bendrai rengia vakarą Lietuvių Salėje. Tai pirmas žingsnis pasirengime 1952 metų SLA seimui Clevelande. Vakaro pelnas skiriamas to seimo rengimo reikalingam. Kadangi tai bus žymus įvykis Clevelande, tai ir visai lietuvių visuomenei tinka paremti to seimo rengimą.

I vakarą atvyksta įžymūs svečiai: SLA centro sekretorius dr. M. J. Vinikas iš New Yorko ir SLA centro daktaras kvotėjas dr. S. Biežis iš Chicagos. Vakaro programoje bus koncertas, kuriame be žemiau dedamame skelbime nurodytų solisčių ir čiurlioniečių vyrų choro, dalyvausianti ir žinoma Amerikos lietuvių dainininkė solistė p. Biežienė iš Chicagos. Bilietai į tą vakarą jau parduodami (po \$1.00 ir po 75c.). Jų galima gauti Dirvoje ir pas SLA kuopų pareigūnus.

Dr. M. J. Vinikas

Dr. S. Biežis

BALFO 68 SKYRIUS

lapkričio 12 d. (sekmadienį) 11:30 val. Lietuvių apatinėje salėje šaukia susirinkimą, į kurį kviečiami atvykti nariai ir prijauciantieji.

Pirmininkas A. Banys

REMIA DIRVĄ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus metinio susirinkimo proga, senas Dirvos skaitytojas Smigelskis Antanas, Dirvos redakcijos reikalams įteikė \$5.00 auką.

A. Smigelskis, dažnai užsukdamas į redakciją, visada nusi-perka naujausias lietuviškas knygas ir pasiteirauja, ar greit turėsime naujų. Tai pavyzdys, kaip reikia branginti lietuvišką knygą.

RKO Keith's 105th

Lapkričio 8-14 "No Way Out" su Richard Widmark ir Linda Darnell.

MAISTO PARODA,

kuri prasideda Public Hall šiandien, lapkr. 9, ir truks ligi lapkr. 17, yra 62-oji tokia paroda Clevelande — seniausia tokios rūšies paroda, rengiama kas metai. Ji atidaryta kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 1:00 iki 11:00 val. p.p. Joje galima matyti ne tik įvairių išradimų paties maisto gaminimo, bet taip pat ir jo įpakavimo srityje, į kurį dabar ypatingai daug dėmesio kreipiamas.

FILMOS SEIMOMS

Public Library prie Norwood gatvės (6405 Superior Ave.) lapkričio 14 d., antradienį, 7:30 val. vak. bus rodomos keturios filmos: apie atominę energiją, kaip moteris dekoruoja namą, Arizonos vaizdai ir ruduo ūkyje, kaip jis atrodo vaikams. Įėjimas nemokamas. Leidžiami ir vaikai, jei lydimi suaugusių.

NAUJAKURIŲ DĖMESIUI!

Edmundas Čapkevičius

atstovauja didelę baldų ir namų apyvokos reikmenų bendrovę. Jūs rasite didelį pasirinkimą įvairių baldų, šaldytuvų, skalbiamųjų mašinų, virtuvinių plytų, radijo bei televizijos aparatų, siuvamųjų mašinų ir modernių kiaušinių Electrolux dulkių siurblių.

Suinteresuotieji prašom kreiptis šiuo adresu:

Edm. Čapkevičius
1382 Giddings Rd.
Telef. UT 1-8312

MRS. CARLSTON
1358 Giddings Rd.,

dėl persikraustymo turi parduoti: baltą emaliuotą virtuvės pečių, virt. stalą, 2 kėdes, sudėdamą lovą, normalią lovą vienam asmeniui ir 2 stalus.

HIPPODROME

Nuo trečiadienio, lapkr. 15 d., čia rodoma filma "Deported", kuri buvo pagaminta ypatingomis aplinkybėmis. Jai filmuoti buvo "išnuomotas" ištisas Italijos miestelis su visais gyventojais, kurie buvo padaryti "artistais". Sako, buvo išgerta nemaža itališko kianti vyno, kol miesto tėvai sutiko su tuo pasiūlymu, bet gyventojai dar ir šiandien kalba apie tas dienas, kai jie buvo padaryti filmos "žvaigždėmis". Tai buvo miestelis Colle Val D'Elsa, Toskanijos gilumoj, tarp Sienos ir Florencijos.

KAI LANKYSIT MAISTO PARODĄ

Neužmirškite pareikalauti knygutės "FOOD IS FUN". Tai yra iliustruota knygelė su daugeliu maisto gaminimo receptų ir įvairiais patariais, kaip sudaryti menu. Ji gaunama East Ohio Gas Co. kioske, Maisto Parodoje, Public Hall. Ši naudinga knygutė gaunama tik pareikalavus.

IŠNUOMOJAMI

2 kambariai ir bendrai naudojama virtuvė
2-3 suaugusiems asmenims
8715 Meridian Ave.

NEW CHINA RESTAURANT

Cleveland's Finest and Most Beautiful
Eating Place
CHINESE and AMERICAN DISHES
1710 EUCLID AVE.

"Society Plan" jums padeda taupyti!

Ateikit. Susipažinkit su 3 laipsnių planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalaukit raštu

Nemokamos Knygeles

išaiškinančios apie šį asmenišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui patalinti Jums esant banke, tuojau už namų, 127 Public Square.
Federal Deposit Insurance Corp. narys.

NO BETTER
TERMS
ANYWHERE

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

Nepaprasta!

MONCRIEF'O

1950 SILDYMO ir VEDINIMO VIENETAI
★ GAS ★ OIL ★ COAL

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

CLEVELAND, OHIO

Rudens laikas!

Tai yra laikas, kuris primena, jog jau laikas taupyti, kad žmogus galėtų aprūpinti savo gyvenimo reikalus.

Clevelande Lietuvių Bankas yra puikiausia taupymo vieta, o po naujų patvarkymų dabar kiekviena taupymo knygutė yra Federal Insurance Corporation apdrausta iki \$10,000

Tai yra Jungtinių Valstijų valdžios užtikrinimas

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

GEROS ANGLIES šaukite — EN 1-3300

Geriausią Pocahontą, kiaušinius ar gabalėlį mūsų anglis gera — mūsų patarnavimas dar geresnis

Pabandykit ir įsitikinkit!
Skubus pristatymas

MAR-KET COAL CO.

1261 Marquette Ave.—Agnes Klemencic, Sav.

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudimo-reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

SLA

CLEVELANDO KUOPOS

LAPKRIČIO 18

šeštadienį

Lietuvių Salėje

rengia vakarą

Kalbės:

Rr. M. J. Vinikas
Vyriausias SLA Sekretorius

Dr. S. Biežis
Vyriausias SLA Daktaras - Kvotėjas

Koncertinėje programoje dalyvaus:

S. Kudokienė, V. Morkūnienė ir
Čiurlionio Ansamblio Vyrų Choras,
diriguojamas Alfonso Mikulskio.

Po programos šokiai prie gero orkestro ir bufietas

Pradžia 7:00 val. vak. Bilietai po \$1.00 ir po 75 c.
Gaunami Dirvoje ir pas kuopų pareigūnus

♣ In korta rodo...
PASAKYK NUMERĮ

Štai pranašystė, kuri jums gali būti lemiama: jūsų tolumo atstumo šaukimai pavyks dvigubai greičiau, jei pasakysite telefonininkai Jūsų norimą užmiesčio numerį.

Geresniam, greitesniam patarnavimui
turėk savo asmeninį numerį sarašą!

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4486.
Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTAh 1-6747). Pasiuntinis Eilys CAIDZIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

AUKA AR MOKESTIS

GAVOME LAISKĄ iš New Yorko, kuriame išreiškiamas nusistebėjimas, kodėl vienas Clevelando veikėjas per Vienybės priekaištą Balfui už viešą rinkliavą New Yorko mieste. Sako: „Čia visi, lygiai seni, lygiai nauji amerikiečiai, atsidėję dirbame, kad rinkliava pavyktų, ir niekam nekilo abejojimų, jog darom nereikalingą darbą. O štai dabar iš Clevelando, kuriame niekad toki rinkliavų nebuvo daroma (čia miesto valdžia jų neleidžia), mus už tai bara, lyg gindamas New Yorko gyventojų kišenes nuo Balfio taktininkų „užpuolimo“...“

MŪSŲ AKIMIS, šis klausimas turi dvi puses. Iš vienos pusės — jei New Yorko gubernatorius ir miesto vadovybė tą sumanymą sveikino, jei vyskupas laiminio ir pats miesto galva pirmasis davė auką, tuo duodamas paskatinamą pavyzdį visiems miesto gyventojams, tai iš kitų miestų nėra reikalo sielotis dėl New Yorko gyventojų kišenių, kurių juk niekas ir netušina per prievartą.

Kitas dalykas — pačių naujakurių prisidėjimas aukomis prie Balfio darbo palikimo. Autorius nurodo, jog dabar susirinkimuose vis rečiau ir rečiau berenka aukos. Mat juose dabar daugumą jau sudaro naujakuriai ir seniesiems veikėjams esą lyg ir nebe patogu siūlyti rinkti aukas, nes dar kaip ir nedrąsūs naujuosius, ekonomiškai neįsitvirtinčius, tuo apsunčiant. Dėl to esą iš viso visoki aukų rinkimai dabar susilpnėję.

Autoriaus nuomone, laikas jau vėl grįžti prie senojo metodo ir susirinkimų progomis nebijoti rinkti aukas Balfio reikalams. Jis teisingai nurodo, jog ir naujakuriai jau yra pakankamai pajėgūs, kad dolerį kitą tokiomis progomis aukotų. Jie, kaip patys pergyvenę tuos sunkumus, jau labiau turi būti tame reikale jautrūs.

„Kas bus, kai ateis laikas didesnių aukų — kai reikės griebtis Lietuvos Nepriklausomybės gynimo? Ar ir tada mūsų nauji ateiviai nuo aukų šalinis, o aukojimo klausimas bus paliktas svetimiesiems? — klausia minėto straipsnio autorius.“

Šiame klausime jis teisus ir neteisis. Teisus, kiek primena pareigą ypač čia įsikūrusiems tremtiniais būti aktyvesniems aukojimo srityje. Neteisis, kai teigia, kad naujakuriai nuo aukojimo šalinasi, palikdami jį svetimiesiems.

Visų pirma, aukų rinkimą ne lietuvių tarpe reikia išskirti. Jeigu yra galimybė lietuviams kreiptis į visų amerikiečių donumą, atsisakyti nėra prasmės.

O kad čia įsikūrę tremtiniai aukojimo pareigą būtų palikę tik seniau čia gyvenantiems lietuviams, tai netiesa. Juk ir pačiame Clevelande buvo pastebėta, kad per pereitą rinkliavą Tautos Fondo reikalams tremtiniai sudėjo didesnę visos sumos dalį, nors tuo metu tremtinių Clevelande buvo skaičiuojama apie 700, o iš viso lietuvių Clevelande skaičiuojama bent 10 ar 15 kartų daugiau. Tas pats buvo pastebėta ir Chicagoje. Ir kituose susirinkimuose, kur esti renkamos aukos, matome, kad ten dalyvaujantieji tremtiniai neatsilikė nei paskirų aukų stambumu, nei, juo labiau, bendra suma, kadangi yra faktas, jog i susirinkimus tremtinių paprastai jau susirenka didesnis skaičius, nei senųjų veikėjų.

Bet teisingai pastebėta, kad susirinkimuose dabar rečiau berenka aukos, ne-

gu tai anksčiau būdavo. Tik tas praretėjimas nėra vien prisitaikymas prie naujos ateivijos. Kaip tik senieji gana dažnai prirėnė. Esą, susirinkimai tam tik ir kviečiami, kad pasipinigtų, nieko daugiau juose ir nėra... Daugelis tuo ir aiškina savo nenorą lankytis i susirinkimus.

TODĖL, norint i reikalą pažūrėti rimčiau (sekant kalbamo straipsnio raginimu), reikia pagalvoti, ar tikslus dalykas yra visą veikimą finansuoti tik susirinkimuose renkamomis aukomis. Tas šaltinis galėjo būti ilgą laiką geras, bet jis neapskaičiuojamas ir nežinai, kada jis išsėks. Atrodo, kad jis yra gerokai nusekęs, ir nusekęs ne tiek dėl to, kad dabar susirinkimuose atsirado naujų žmonių, o daugiau dėl to, kad jau labai ilgai buvo iš jo semama. Susirinkimų lankytojai i tą aukojimą pagaliau pradėjo žiūrėti, kaip i savotišką pabaudą už netinginiavimą, kadangi tas, kas vietoj ejęs i susirinkimą, pasilieka namie ar nueina kur „pakazyriuoti“, tai iš jo ir aukos niekas nepaprašo...

Atgraso daugelį aukotojų ir tas aukų tikslų įvairumas: tautos fondas, kultūros fondas, šalpos fondas, o kur dar paskiros organizacijos ir visoki kitoki sumanymai...

Dažnas pasako: apsidėkime visi tam tikru mokesčiu i vieną fondą, tegul viršūnės apskaičiuoja, kiek būtinai reikia, sumokėsim, o jie ten tegul skirsto visiems reikalams. Kiek tenka girdėti, tai minčiai pritaria visi — seni ir nauji, neišskiriant ir kalbamojo straipsnio autoriaus, kuris savo laiku pats per Dirvą yra raginęs kurti visiems bendriems lietuvių reikalams vieną išdą, žinoma, neličiant paskirų organizacijų saviems reikalams turimų išdų.

DAR tame straipsnyje klausama, kodėl naujieji ateiviai dažnai pakalba apie apsidėjimą mokesčiu, bet neapsideda.

Klausimas visai vietoj. Bet yra ir atsakymas. Kad būtų mokami reguliarius mokesčiai, reikia, kad būtų įsteigtas tas visuotinis lietuvių išdąs.

Bet jo ligi šiol nėra. Kodėl? Todėl, kad vis dar tebestudijuojamas klausimas, kaip tą padaryti.

Daugelis senųjų veikėjų su nepasitikėjimu žiūrėjo, dalis dar i tebežiūrė i visokią centralizaciją ir taip pat i apsidėjimą reguliariu mokesčiu. Sako, nieko iš to nebus. Mes visą amžių aukojom, kiek norėjom, aukosim ir toliau, bet privalomais mokesčiais niekas negali mūsų apdėti, čia laisva šalis! Sako, mes nepratę susivaržyti, mes vertinam savanorišką auką!

Ar naujakuriai turi vieni atskirai organizuoti išdą, i kurį mokėtų pasiskirtus mokesčius? Vėl negerai — visuomenės skaldymas! Taip ir laukiama, kada gi „vyriausio rabinai“ tą reikalą sutvarkys... Jeigu dabar ALT suvažiavimas padarys kokios pažangos šioj srity, tai puiku. Bet galima ir abejojti, nes mintį apie tokius dalykus jau dabar kai kas (ne naujakuriai!) vadina „magiškomis lazdelėmis“, ar „Amerikos veikimui svetimais kooperatyvais“...

Kai gyventojai nori, kad Kongresas priimtų kokį įstatymą, tai jie rašo laiškus, siunčia telegramas kongresmanams ir senatoriams, dėstydami savo reikalavimus. Gal, būsimio Tarybos suvažiavimo proga (lapkričio 17 ir 18, Hotel McAlpin, New York) irgi vertėtų rašyti laiškus bei siųsti telegramas Tarybos nariams, reikalaujant, kad jie nebeatidėliotų bendruomenės organizavimo ir cirkonio jos išdų bei tautinio solidarumo mokesčių sutvarkymo klausimo.

BALFO rinkliava New Yorke

Spalio 26 d. New Yorko miesto majoras Vincent R. Impellitteri oficialiai atidarė Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo didžiojo New Yorko rinkliavą, kuri tęsis iki lapkričio 11 d. Atidarant vėją, Balfio pirminkas kan. Juozas B. Končius lietuvių vardu pasveikino miesto majorą, o jis perskaitė proklamaciją, kuria visos dienos nuo spalio 27 d. iki lapkričio 11 d. vadinamos: „UNITED LITHUANIAN RELIEF FUND DAYS“ visame New Yorke.

Atidarydamas rinkliavą, majoras Impellitteri pasiūkė mažutę Elenutę Jurgėlaite, pasiūkusią tautišku kostiumu ir pirmas i jos rinkliavos džutę idėję savo auką Balfui.

yra po 3-4 dienas, o Vliko delegacija, o jei pasirodytų galima, tai ir atgaivinti Lietuvos santykius su Italijos Respublikos vyriausybe — tokį antrą Vliko delegacijos tikslą Romoje nurodė Vliko pirminkas M. Krupavičius. Pirmasis, kaip jau žinome, buvo — pareikšti padėką popiežiui.

Respublikos su respublika santykiai paprastai reikiški pripažinimu ir diplomatinių atstovų pasikeitimu. Lietuvos respublika šiuo metu yra nenormalioje būklėje, bet su kai kuriomis valstybėmis jos santykiai tebėra reguliari, nors kiek ir vienpusiški. Amerikoje, Anglijoje, ribota forma net ir Prancūzijoje, yra Lietuvos diplomatinės atstovybės, kurios pripažįstamos teisėtai reprezentuojančiomis Lietuvos Respubliką ir jų reprezentavimas yra praktiškai primamas. Tiesa, tos valstybės šiuo metu neturi specialių atstovų Lietuvai, kadangi Lietuva dabar yra nenormalioje padėtyje ir neturi veikiančios vyriausybės.

Italija (fašistinė), kai rusai užėmė Lietuvą, pasiskubino išklikti Maskvai ir Berlynui, kurių susitarimu tas užėmimas buvo įvykdytas: ji nutraukė santykius su Lietuvos pasiuntinybe. Demokratinė Italija to fašistinės Italijos pasielgimo nepanorėjo ligi šiol kaip reikiant atitaisyti.

Atnaujinti Lietuvos santykius su Italijos respublikos vyriausybe — turėtų reikšti ne ką kita, kaip atgauti Italijos formalių ir

pilną faktinį pripažinimą Lietuvos pasiuntinybei prie Kvirinolo. Taigi, iš pirmo paminėto Vliko delegacijos tikslo, reiktų manyti, kad Vliko delegacija, keliaudama i Romą, kaip tikslai to ir norėjo.

Iš pirminko M. Krupavičiaus pasakojimo, kaip delegacija to tikslo siekė, vis dėlto susidaro visai kitoks vaizdas. Pirminkas išskaičiuoja visą litaniją kliūčių dėl kurių delegacijai buvo labai sunku priėti prie Italijos vyriausybės viršūnių ir dėl kurių pasirodė delegacija nei nemėgino eiti... M. Krupavičius apsisprendė, kad būsią geriau visą reikalą išspręsti „tarp partiečių“ — mat Italijos ministras pirminkas yra italų krikščionių demokratų vadas, o mūsų Vliko pirminkas — lietuvių krikščionių demokratų vadas. Taigi manyta, kad „toks su tokio“ lengviausiai susikalbės...

Deja, taip neišėjo. Mūsų pirminko itališkasis kolega pasirodė esąs taip užimtas, kad net jo sekretoriaus niekaip negalėjo pagauti nei jo paties, nei jo padėjėjo...

Nepavyko pagauti nei Italijos premjero draugo, teko pasitenkinti pasimatymu tik su draugo žmona, paskui su vienu senatorium, kuris mūsų pirminką rekomendavo kitam italų premjero sekretoriui. Tas kitas sekretorius pažadėjęs išrūpinti audienciją pas premjerą, bet tik pirmadienį ar antradienį, tai

Svečiai nuo Baltijos kranto

Šį sekmadienį Clevelando Severance Hall koncertavo Suomijos Politechnikos instituto studentų Choras iš Helsinkio. Nors ir vėlokai buvo patirta apie šį koncertą, tačiau daugiau kaip šimtinė lietuvių jį aplankė.

Choras geras, galima sakyti, kaip neprofesionalų choras, net labai geras. Dainavo visos eilės suomių kompozitorių dainas.

Mums dar artima ir tai, kad jie tik šią vasarą atvyko iš tos pačios Baltijos pakrantės, kur ir mūsų tėvynė yra likusi.

Clevelandas, berods, pirmoji vieta, kur jiems teko susidurti su lietuviu ir kur lietuviui, palyginti, gausiai aplankė jų koncertą. Čiurlioniečiai įteikė gėlių ir pasveikinimo adresą. Tai svečius ypatingai sujaudino. Lapkričio 13 jie koncertuos

NUOMONĖS

Persūdyta...

Vienybėje kažkas (nepasirašęs) praneša, kad pianistas V. Bacevičius šių metų sausio mėnesį turėjo 25 metų savo žurnalistinės veiklos sukaktį.

Praneša 10 mėnesių pavėluotai, bet užtat persūdytai, oi, kaip persūdytai! Esą, „V. Bacevičius yra parašęs su viršum du tūkstančius straipsnių Lietuvos spaudoje“!

Man rodos, kad V. Bacevičius iš Lietuvos yra išvykęs maždaug prieš 12 metų, o jau 10 metų, kaip nei tą laikraščiu, kuriuose jis rašęs, nebėra. Taigi tuos tūkstančius straipsnių jis galėjo parašyti tik per 13 pirmųjų savo žurnalistinės karjeros metų. Jei tai būtų tiesa, tai jis turėjo kas metai parašyti vidutiniškai po 154 straipsnius, arba beveik po 3 straipsnius kas savaitę, per visą 13 metų be jokios pertraukos!

Jei taip, tai jis galėjo būti žurnalistas profesionalas. Bet, pasiteiravus pas vieną kitą Lietuvos žurnalistų Sąjungos narį, nei vienas neatsimena, kad V. Bacevičius būtų net Sąjungoj buvęs. Ir, jei taip būtų buvę, tai jo straipsniais turėjo mirgėti Lietuvos spauda, o aš, nors ir gana uoliai skaičiau ano meto Lietuvos laikraščius, to visai nepastebėjau... Ir Amerikos lietuvių spaudoje per paskutinį dešimtmetį taip pat nekrito i aki šimtai V. Bacevičiaus straipsnių net jeigu prie jų būtų priskaityti ir pranešimai bei skelbimai apie jo muzikos studiją ar koncertus...

Rašo, kad redaktorių ir žurnalo leidėjų V. Bacevičius buvęs. Taip, pasirodo, iš tikrųjų būta, bet to žurnalo (Muzika ir Teatras), sako, išėję tik du ar trys numeriai... Iš to sprendžiant, nežinau, ar galima tikėti ir visais kitais to pranešimo pasakojimais. Persūdyta!...

J. G., Brooklyn, N. Y.

Partiečių pasimatymas

B. K. Naujokas

keš pirminkas ir kitas delegacijos narys (abu de Gasperi „partiečiai“), kurie juk, tur būt, būtų gi radę kelią atgal i be V. Sidzikausko... Kodėl jie negalėjo palaukti iki antradienio tik dviese? Ypač, kada visas reikalas jau buvo pastatytas nebe valstybinėje, o krikščionių demokratų partijos plotmėje!

Jeigu nelaukė, tai yra pamato manyti, kad nebuvo vilties pasimatyti. Atvirai kalbant, de Gasperi sekretoriams galėjo susidaryti įspūdis, jog tikrai neverta gąsinti premjero laiko pasikalbėjimams apie M. Krupavičiaus nuopelnus Lietuvos žemės reformos srityje. O apie pasiuntinybės statusą Italijoj delegatai neužsiminė — to bent iš M. Krupavičiaus pasakojimo visai nematyti.

Todėl negalima sutikti su pirminko tvirtinimu, kad antroji misija būtų buvusi atliktą patenkinamai. M. Krupavičius čia bandė panaudoti internacionalnių krikščionių demokratų santykių galvę, bet šį kartą tą santykių reikšmę pasirodė neefektyvi.

Iš viso nemalonu, kad reikia apie tuos dalykus kalbėti. Bet reikia todėl, kad Vliko pirminkas per spaudai skirtą Eltos biuletenį savo pasipasakojimus paskleidė i viešumą, ir paskleidė tokia forma, kokios jokie diplomatiniai uždaviniai atlikti užsimoję asmenys nenaudoja.

Todėl i šį pareiškimą — pasipasakojimą reikėtų žiūrėti, kaip i nulemtai nevykusį asmens žingsnį. rūpestingai atjungtiną nuo pačios Vliko institucijos.

Toki klausimai, kaip santykių su valstybėmis atnaujinimas ar užmezgimas iš viso turėtų būti diplomatinio pasiuntinybių kompetencijoje. Vlikas, jeigu reikia ir atrodo būsiant naudinga, galėtų pasiuntinybės talkininkauti, bet kai jo delegatai tokioj srity ima veikti vien savo vardu, tai visiškai suprantama, kad valstybės vadovaujanti asmenys niekaip nesuranda laiko su jais pasimatyti.

Iš tos pamokos atitinkami asmenys turėtų padaryti išvadas.

DIRVA, Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor Vincas RASTENIS, Assistant Editor Eilys CAIDZIUNAS. Entered at Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50 (5:00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50. DIRVA išleina kiekvieną ketvirtadienį Clevelande. Leidžia Ohio Lietuvių Leidybos B.-v. Prenumeratos kaina metams, mokant iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$4.00, Kanadoje — \$4.50, (5.00 kanadiški doleriai), kitur — \$5.50. Galima mokėti ir dalimis, pradedant bet kurio metų laiku.